

Presstopp nästa Boteblad 15/3

Hans Sundberg - Ödet förde honom till Boteå

SIDAN 14

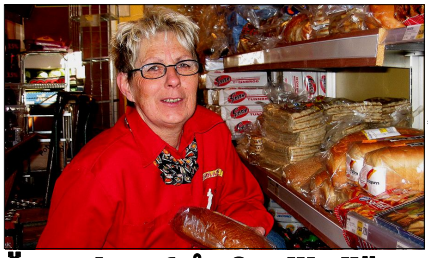

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Öppet brev från Gunilla Häggström på Handlar´n SIDAN 31

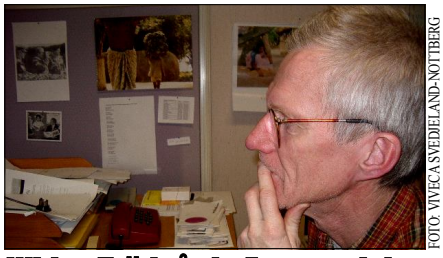

FOTO: VIVECA SVEDJELAND-NOTTBERG

Hildas Trädgård - En uppsticka-re i grönsaksbranschen SIDAN 10

Boteblad:t

Extra tjockt julnummer

VINTERN 2003-2004

Ansvarig utgivare: [illegible]entet

Undroms IF hade jubileumsfestligheter

FOTO: ANN-CHARLOTTE AGRELL

Jörgen Åslund & Stefan Bonér spelade på jubileumsfesten. SIDAN 6

Gospelrytmer på Gudstjänst för bygden

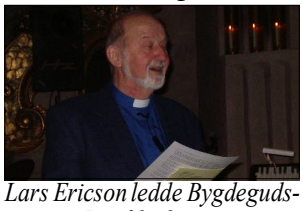

FOTO: ERIK SUNDBERG

Lars Ericson ledde Bygdegudstjänsten i Boteå kyrka. SIDAN 21

God jaktlycka hos Boteås olika jaktlag

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Det har varit gott om älg i bygderna under hösten. SIDAN 8

Övrigt innehåll:

	Sidan
Anslagstavlan & Annonser	35-39
Arga Gubben och Arne	29
Björkå PRO	17
Botekrysset	32
Boteåparlamentet	19-20
En Julberättelse	33-34
Erik Hoppe	22
Filadelfia	18
Gästboken	40
Kalknässkolan	12-13,26
Receptet	35
Undroms IF:s skidsektion	24

GUNNAR WALLMARK GICK KUNGSLEDEN

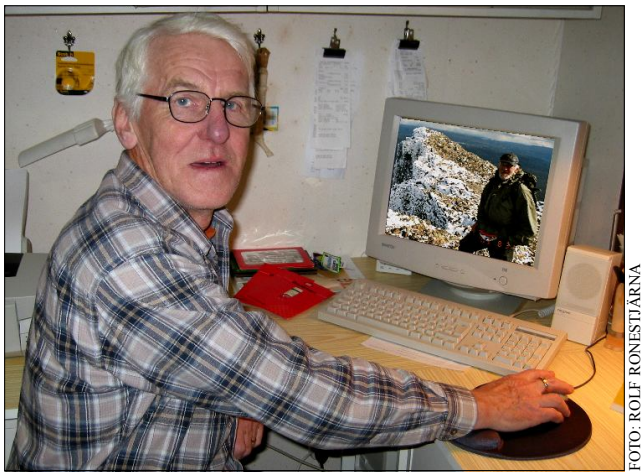

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Det blev både en yttre och inre resa

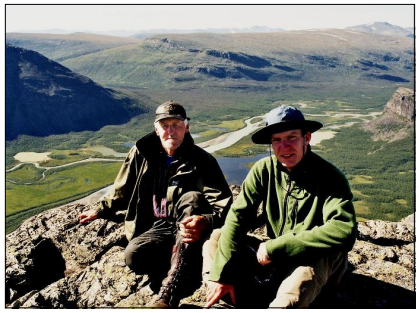

ARKIVBILD HOS GUNNAR WALLMARK

Parabon Gunnar Wallmark gillar utmaningar

Under augusti månad vandrade Gunnar Wallmark en del av den välkända Kungsleden. Vandringen, som tog 45 dagar, blev en stark naturupplevelse och samtidigt en inre upptäcktsfärd.

Gunnar Wallmark mötte på sin långa vandring människor från olika länder. Här poserar han tillsammans med en vandrare från Tyskland. SIDAN 4

SM-tävling avgjordes i Boteå

Prisutdelning ägde rum på Bettans Konferenscenter

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

SIDAN 3

SIDAN 3: INTRESSANT FILMINSPELNING PÅ GÅNG I BOTEÅ

Sidan 20: Boteåparlamentet har fått ny Byminister

LEDAREN

Välkommen att ta del av ännu ett nummer av Botebladet! Hoppas att Du uppskattar att detta julnummer är extra tjockt.

I detta nummer är det premiär för en Receptsida. Du som läsare är välkommen att också lämna in recept, gärna egenhändigt skapade.

Som tidigare efterlyser vi redaktionellt material från våra läsare. Som Du säkert förstår är det omöjligt för redaktionen att kunna täcka upp alla evenemang som äger rum i bygden, hur gärna vi än vill. Men ett gott råd: Var ute i god tid! Ju närmare presstopp, desto svårare är det att improvisera och göra ändringar i det redaktionella materialet och arbetet. Eftersom redaktionen brukar samlas ca en månad innan presstopp så är det extra viktigt att Du är ute i god tid. Låna gärna Boteåparlamentets digitalkamera om det är nåt som behöver dokumenteras.

Som vanligt vädjar vi till våra läsare att lämna in artiklar, evenemangstips och information till redaktionen i god tid innan presstopp.

Bidrag lämnas helst via diskett eller mail, men maskinskriven text går även bra i nödfall. Mailadressen är fortfarande **botebladet@ronestar.nu**

Nästa nummer av Botebladet kommer ut vecka 12-13 och sträcker sig maj månad ut.

Ha en riktigt fin höst och väl mött på alla de satsningar som bygden har att erbjuda! Och Du, ha en fröjdefull jul i fridens tecken!

Rolf Ronestjärna, chefsredaktör

Kontakta gärna oss i redaktionen:
Rolf Ronestjärna 0612-601 21
Viveca Svedjeland-Nottberg 0612-603 31
Jan Eklund 0612-630 14
Erik Sundberg 0612-603 05
Kalle Hansson 0612-602 62
Ann-Charlotte Agrell 0612-603 49

PRESSTOPP
NÄSTA BOTEBLAD
måndagen den 15/3 2004
Notera detta datum
i Din planering!

Signerat

Vad är det som gör att en bygd eller plats finns

Det har runnit mycket vatten under broarna sedan Boteå upptäcktes av världen. Man undrar vad det var som gjorde att det blev en plats på kartan. Jag för min egen del är fullkomligt övertygad om att det var engagemang i någon form. Just engagemang är det jag tycker saknas i mångt och mycket i dagens samhälle. Vi ser dagligen händelser som upprör oss på olika sätt. Det som just nu i skrivande stund poppar upp i min hjärna är den så kallade Skandia affären. Vad tycker vi om det? Hur många träd har fått offra sitt liv för den affären. Ja hur utnyttjar vi våra resurser? Det gäller både fysiska och mentala resurser. Hur många av oss har inte ägnat tid och tanke åt Skandia affären. Personligen tycker jag det är för j-vligt. Det är klart att vi måste reagera när saker som är fel i vårt samhälle uppdagas. Men vad är det som gör att vi har så lätt för att engagera oss i sådana affärer?

När man sitter för sig själv med sina tankar bär det ibland iväg och man ser ett samhälle med eldsjälar som drivs av sina idéer. Jag undrar vad det är som gör att vi ser kommuner, skolor, dagis, företag, högskolor, äldrevård m m, som inte har några större ekonomiska problem! Vad beror det på att andra skriker högt om att vi inte har tillräckligt med resurser?

Det jag kommer fram till i litteraturen och i diskussioner med andra är att de organisationer som inte har några större ekonomiska problem är de som har ett stort engagemang för sin verksamhet och som ser möjligheter i framtiden. Vad är det då som gör att några ser möjligheter när andra fokuserar på problem. Själv tror jag att det bara blir svårare och svårare att leva på gamla meriter. I dagens samhälle med det enorma informationsflödet är gamla meriter inte någon framgångsfaktor.

Enligt min mening är det de organisationer som bryter mot mönster, sombryter mot det normala och som har ett stor engagemang för sin sak, som kommer att ta hem framtida framgångar. Jag är av den uppfattningen att vill vi ha någonting gjort så är det upp till oss själva att var och en eller tillsammans se till att det händer.

Vi kan se flera lysande exempel på engagemang i vår bygd, men vill vi att vi ska ha en position i framtiden så tror jag att vårt engagemang på flera områden måste öka. Om vi själva tänker på vad som värmer oss mest när vi tänker på vår bygd så är det för mig i alla fall ett ota-liga upplevelser med ett livligt engagemang som dyker upp i huvudet. Det som verkar vara av avgörande betydelse är att hela tiden hålla liv i engagemanget. Framtiden ligger där framför oss ta för dig nu gör du inte det kommer någon annan att göra det.

Thomas Larsson

Svenskt mästerskap avgjordes i Boteå - Domarna fick skäll efteråt

De tre medaljörerna kvalificerade sig samtidigt till landskamp mot Finland

Det är inte varje dag som *Boteå* får den stora äran att stå som värd för SM-tävlingar. Måndagen den 3 november skedde dock detta i samband med att *Västernorrlands Dreverklubb* anordnade *Drever SM* hos oss. Elva ekipage hade kvalificerat sig till tävlingen genom ett antal uttagningstävlingar runt om i landet.

Hur går då en dylik tävling till? Inledningsvis får varje tävlingsekipage, genom lottens hjälp, sig ett var sitt jaktområde tilldelat. Där genomför sedan hund och hundförare ett antal prover som poängbedöms av en domare, som till sin hjälp även har en vägvisare. *”Proverna består bl a av att hunden släpps fri för att söka efter doftspår av hare. Därefter görs en bedömning hur länge hunden lyckas driva haren och likaså bedöms hundens skall”*, berättar *Bernt Bolin* i *Filadelfias* närradioprogram den 4/11.

Tyvärr var dock inte vädret det allra bästa under tävlingsdagen och blötan gjorde det extra svårt för hundarna att spåra. På kvällen, efter festmiddag på *Bettans Konferenscenter*, var det stor prisutdelning där alla deltagare fick pris och där även hundarna fick sin välförtjänta belöning i form av hundmat och hundgodis.

av Rolf Ronestjärna

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Sem Norberg och Bernt Bolin agerade vägvisare under tävlingen.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Härnösandsbon Lennart Möller tog, under hård konkurrens, hem den åtråvärda bucklan med hunden SJCH Tuff.

PRISLISTA

1.) Lennart Möller, Härnösand, med hunden SJCH Tuff
2.) Ulf Karlsson Munk, Skara, med hunden SJCH Skaraskalles Fanny
3.) Anders Ivarsson, Hällingsjö, med hunden SJCH Celma

Filminspelning på gång i Boteå

Botatonungdomar skildrar ungdomsproblematik på film

På *Botaton* pågår just nu en filminspelning, ”Svarta Sanningar”, som görs av tonårsgruppen. Vi har själva kommit på det mesta av historien och redigeringen sköter vi själva. Vi har hållit på i ungefär ett år och själva inspelningen börjar gå mot sitt slut. Filmen handlar om hur det kan vara att vara tonåringar, om mobbing, sprit, kärlek och grupptryck. Filmen kommer att visas upp på *Sunnersta Folkets Hus*. När vet vi inte riktigt, men håll utkik efter våra affischer. Ni är alla jättevälkomna på premiären. Vi vill också tacka alla våra sponsorer och statister som har hjälpt oss genomföra den här filminspelningen. Ett extra stort tack till *Catarina Edén* vår teaterledare som har stått ut med oss under hela inspelningstiden och lite till, och hjälpt oss med allt. Välkomna på premiären!

Botatons tonårsgrupp - Emelie Sundström, Oskar Brattfeldt, Kajsa Kramsjö, Stina Kramsjö, Jonas Sjölander, Therese Sundberg, Amanda Bergström & Maria Sundberg

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Två års noggrann och minutiös planering låg bakom Gunnar Wallmarks vildmarksäventyr.

Gunnar Wallmark vandrade 45 mil längs Kungsleden

Gunnar Wallmarks vandring på Kungsleden var både en inre och en yttre resa

Begreppet *Kungsleden* torde vara ett välkänt begrepp hos de allra flesta. Enligt obekräftade uppgifter är den ca hundra mil lång och sträcker sig från *Abisko* i norr till *Grövlesjön,* i *Dalarna,* i söder. Under augusti månad vandrade *Gunnar Wallmark*, från *Para*, den klassiska delen av *Kungsleden*, närmare bestämt mellan *Abisko* och *Hemavan*.

Totalt 35 dagar, inklusive några vilodagar, tog det Gunnar att ta sig den 45 mil långa sträckan. Detta gör ett snitt på ungefär 15 km per dag. *”Eftersom jag är pensionär, så behövde jag inte snabba på utan jag gick i en lugn takt. Man måste ha vilodagar emellanåt för att hämta igen sej lite grann”*, berättar Gunnar Wallmark i *Filadelfias* närradioprogram den 7 oktober. Som mest lyckades han dock avverka 25 kilometer på en dag, detta med en packning på ca 25 kilo. En packning som bl a bestod av tält och sovsäck och av mat för en vecka, plus några dagars reservproviant. Maten han hade med sig var delvis frystorkad men bestod även av pulvermat, grötpulver och olika slags soppor. Kosten bestod även av stora mängder knäckebröd och en och annan korvbit. De ofta förekommande fjällbäckarna försåg Gunnar med dricksvatten och vid vissa av fjällstationerna, som då och då passerades, fanns det även möjlighet att bunkra upp på ytterligare proviant.

Vandringen var absolut inte ett resultat av en plötslig ingivelse utan Gunnar hade faktiskt, under ett par års tid, funderat på att kunna göra en sån här vandring. Till en början hade han hoppats på att kunna vandra leden tillsammans med någon kamrat, men ingen i den närmaste vänkretsen hade möjlighet att avsätta 5-6 veckor för ett dylikt projekt. Säkert var det nog även en och annan som drog

öronen åt sig med tanke på den långa sträckan. (För den som tycker att 45 mils vandring låter lite i mesta laget finns det givetvis möjlighet att vandra kortare sträckor, såsom dagsturer eller leder som tar ungefär en vecka att tillryggalägga). Väl på plats kunde dock Gunnar konstatera att det trots allt var en klar fördel att vara själv, eftersom han då fick möjlighet att själv bestämma takten och inte heller behövde ta hänsyn till någon annan. Men helt själv var han dock inte eftersom han då och då mötte och även slog följe med andra vandrare, under en eller ett par dagar. Under en elvadagarsperiod var det dock inte fler än sex personer som han mötte. Med andra ord ganska ensamt och ödsligt.

Gunnar berättar att han hade hoppats på att kunna göra en avstickare till *Kebnekaise*, vilket ligger ungefär en dagsmarsch ifrån själva *Kungsleden*, men vädrets makter var tyvärr inte på sitt allra bästa humör den aktuella dagen. Annars tyckte Gunnar att han hade förhållandevis tur med vädret under hela vandringen, då regnet för det mesta kom på nätterna. Efter ett tag lärde sig även Gunnar att kunna förutse vädret genom att studera molnen. *”Ofta hade man en sikt på uppåt en sju-åtta mil, med fjällen långt i fjärran, vilket gjorde att man såg regnskyarna komma.”*

Det är ingen överdrift att säga att Gunnars vandring längs *Kungsleden* även bjöd på en del spänning och dramatik. I *Ammarnäs*, under vandringens sista sträcka, fick Gunnar besök av en nattlig gäst, när det utan minsta förvarning hördes ett ”brölande” utanför tältet. Han insåg genast att det måste vara nåt sorts djur. *”Men så hörde jag ett fnysande, som om någon drog vittring. Jag låg stel som en gipskatt och tänkte: Vad är detta?”* Gunnars första tanke var att det kanske rörde sig om en ren, men han visste samtidigt att renarna hörs när de kommer eftersom deras klövar avger ett klickande ljud. Men inget sånt ljud hördes. Det måste alltså vara en björn! På morgonen, när Gunnar gick på en inspektionsrunda, låg tältets staglina lös uppe på tältduken och tältpinnen var försvunnen. *”Kanske hade linan fungerat som en snubbeltråd för björnen och att det var därför som han hade grymtat till. Linan var väl så tunn att björnen inte såg den”*, konstaterar Gunnar lättat. Senare fick han även bekräftat att det verkligen måste ha rört sig om en björn.

Gunnar är noga med att till sist poängtera att han även gjorde en inre vandring den tid han tillbringade uppe på fjället. *”Jag hade mycket enskilda böner och samtal med Gud och i ensamheten fick jag väldigt fin kontakt med Gud. Jag vandrade inte ensam, jag kunde stå på en fjällplatå, titta ut över vyn och samtala med Gud, högt och rent. Och ibland var jag lite härsken på honom också”*, berättar Gunnar. *”Jag hade min uppgörelse med honom om vad som varit och till slut fick jag be honom om ursäkt för mina utläggningar. Men det var härligt att få skrika ut sin vanmakt och sina bekymmer, det lättade upp när vandringen blev tung, och det var ett gott sällskap att ha!”*, summerar *Gunnar Wallmark* tacksamt.

av Rolf Ronestjärna

ARKIVBILD HOS GUNNAR WALLMARK

Gunnars vandring på Kungsleden bjöd både på storslagna naturupplevelser och vackra vyer.

FOTO: ANN-CHARLOTTE AGRELL

Boteåungdomarna Maria Sundberg, Therese Göransson, Jörgen Bodin, Anna Stattin, Joel Ölund, Kajsa Kramsjö, Emelie Sundström, Oskar Brattfeldt, Jonas Sjölander och Markus Brattfeldt skötte serveringen under kvällen.

Undroms IF:s 70-årsjubileum kulminerade i stor jubileumsfest

Många priser och utmärkelser delades ut under jubileumsfestligheterna

Lördagen den 8 november firade *Undroms IF* 70 årsjubileum med middag och dans på *Sunnersta Folkets Hus*. Cirka 75 personer hade bokat sig till middagen och bjöds på potatisgratäng och fläskkarré från *Bettans Konferenscenter*. Till kaffet serverades en kaka garnerad med ”UIF 70 år”. Serveringen sköttes av tio stycken Boteåungdomar, fem killar och fem tjejer, som kvällen till ära bar svarta T-shirts med *Undrom* tryckt på framsidan. Ungdomarna är värda en eloge för sina insatser. De klarade uppgiften galant! Ett ljudligt sorl och många skratt indikerade en god stämning bland gästerna under jubileumsfesten.

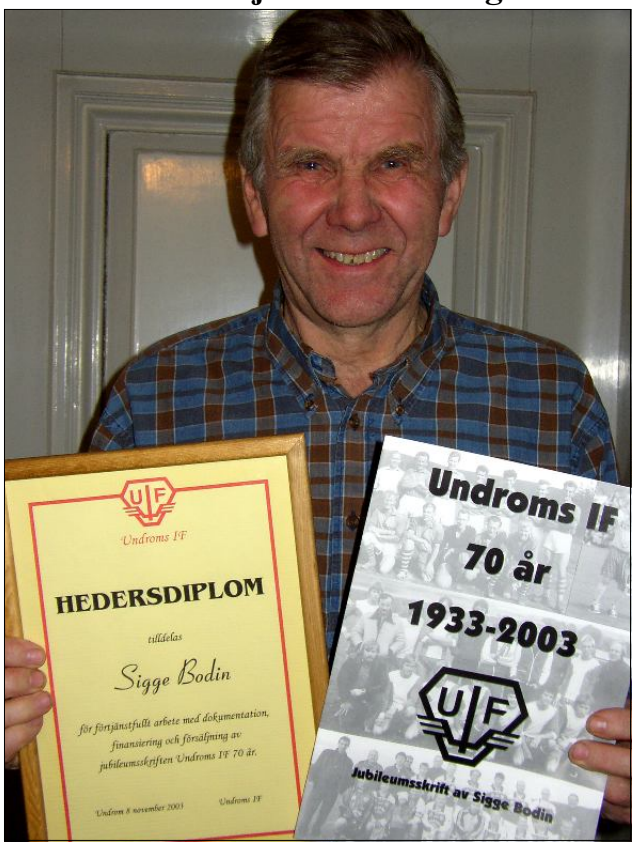

FOTO: ANN-CHARLOTTE AGRELL

Sigge Bodin tilldelades klubbens första hedersdiplom.

Jubilerande UIF hade tre stycken hedersgäster från olika idrottsförbund. Dessa representanter hade naturligtvis utmärkelser att dela ut till personer som lägger ner mycket ideellt arbete i föreningen. *Bernt Karlsson*, från *Västernorrlands Idrottsförbund*, delade ut diplom *till Pelle Altin, Per-Erik Bodin, Micke Holmsten, Lollo Wallblom och Kenneth Sundström*. UIF förärades med ett standar. *Björn Eklund*, från *Ångermanlands Skidförbund*,

hade både diplom och medalj till *Per-Olof Fahlén* som troget sköter föreningens skidspår. Skidentusiasten Fahlén lär för övrigt ha åkt *Vasaloppet* hela åtta gånger! *Lennart Bergström* var inte närvarande på festen men tilldelades även han ett diplom. *Ångermanlands Fotbollsförbunds* representant, *Janne Hellström*, före detta Prästmospelare, mindes heta derbyn mot UIF. *”Prästmon vann för det mesta, eller hur?”* hävdade Hellström. Publiken höll inte med. *Ångermanlands Fotbollsförbund* utdelade förtjänsttecken i guld till *Per-Erik Bodin* och *Bosse Svedin*. De fick även frikort på all fotboll i hela *Ångermanland*. *Micke Holmsten* belönades med ett förtjänsttecken i silver, och förtjänstmärken gavs till *Kenneth Assergård, Tommy Sjölander, Jan-Gunnar Söderholm* och *Lars Söderström*. UIF fick en plakett som gåva. *Janne Hellström* hade också i uppdrag att dela ut diplom till föreningen från *Svenska Fotbollsförbundet*. *Bosse Svedin* uppmärksammades än en gång, och fick en fin utmärkelse av *Svenska Fotbollsförbundet* i form av diplom för sin tjänst i föreningen under många år. *”Detta diplom delas inte ut till vem som helst! Bosse gör en jätteinsats och är väl värd att få det”*, konstaterade *Janne Hellström*.

Undroms IF delade själva ut ett hedersdiplom för allra första gången. Detta gick till *Sigge Bodin* för förtjänstfullt arbete med dokumentation, finansiering och försäljning av *Jubileumsskriften*. Dokumentet handlar om UIF:s historia från starten 1933 fram till år 2003. Sigge berättar att det inte finns mycket till protokoll och anteckningar fram till 1980. Han har därför ägnat mycket tid till att intervjua människor, samt tittat i gamla tidningsurklipp. I skriften finns många lagbilder med. Det äldsta fotot är från 1944 och det senaste från 2003. Här kan man även, via i tabeller, följa hur det gått för *Undrom* genom åren. *Altins Åkeri* och *Sparbanken* har sponsrat, så inga kostnader har tillkommit UIF. Däremot går de 50 kronor som skriften kostar oavkortat till föreningens aktiviteter. Delar ur *Jubileumsskriften* har stått att läsa i *Botebladet*, men UIF hälsar att bladet fortfarande finns till försäljning.

Efter middag och prisutdelningar intog *Jörgen Åslund* och *Stefan Bonér* scenen och bjöd på underhållning till kaffet. Kvällen fortsatte med dans till *Kent Sundbergs Orkester*, alltmedan ytterligare gäster strömmade till och folk minglade i den välbesökta baren.

av Ann-Charlotte Agrell

FOTO: ANN-CHARLOTTE AGRELL

Bo Svedin och Mikael Holmsten tilldelades diplom.

FOTO: ANN-CHARLOTTE AGRELL

Likaså Anders Bodin fick ta emot diplom.

FOTO: ANN-CHARLOTTE AGRELL

Joel Bodin och Johanna Bodin idkade umgänge.

FOTO: ANN-CHARLOTTE AGRELL

Eva Carron och Berit Nordlöf minglade glatt.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Ingvar Forsberg, Sem Norberg, Roger Bolin och Bengt-Åke Norling i förgrunden fick ta hjälp av Richard Strand och Nils-Erik Bodin för att överhuvudtaget kunna få upp älgtjuren på kärran.

Älgen ensam satt och log i en sönderskjuten skog

Förhållandevis gott om älg under årets älgjakt för jaktlagen i Boteå

Jag har varit på mitt livs allra första älgjakt! Jag lyckades dock inte med konststycket att fälla nån älg den här gången. Men det kan kanske bero på att jag inte avlossade nåt skott där ute bland granarna, men kanske ännu mer beror det på att jag inte alls hade nån bössa med mig. Den enda avtryckare som jag kramade den här gången var endast digitalkamerans.

Men trots att det troligtvis inte kommer bli nåt mer älgande i skogen för min del, måste jag ändå medge att min första älgjakt både blev en intressant och givande upplevelse.

Av nån underlig anledning var man väl lite extra sömndrucken när klockradion, 05.00 den aktuella lördagsmorgonen, nästan fick mig att ramla ur sängen. Något frustrerad kunde jag efter en stund konstatera att jag av misstag råkat ställa tingesten på ringning en timme för tidigt. Men är man en sann entusiast, och av naturen en hurtbulle, så är man, och det är

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Skogens konung föll tungt förMargret Reiniusson.

inte så mycket att göra åt.

Klockan 07.00 var det samling hemma på gårdsplan hos jaktledare *Bernt Bolin*, som i det svaga gryningsljuset flinkt delade ut kartor och älgpass till de sjutton förväntansfulla älgjägare i *Boteå Övre Jaktlag* och *Arloms Jaktlag* (jaktlagen har i höst gått samman), som masat sig upp i hopp om att kunna nedlägga en trettiotvåtaggare eller mer.

På skumpiga skogsvägar hamnade därefter *Botebladets* älgguru (läs älgtjuru) vid G 12, ett älgpass beläget bara ett stenkast från *Tannån* och några hundra meter öster om *Stöndarbodarna* vid *Rödåstjärnen*. På vägen dit höll han dock, vid åsynen av en nyfiket stirrande älg cirka femtio meter från vägen, på att linda familjebilen kring en ovanligt närgången tall.

Som älgjägare måste man helt klart vara begåvad med en stor portion tålamod, eftersom älgjakt till största del handlar om att vänta och därefter om att ytterligare vänta. Men det är just det som är själva tjusningen, tillsammans med naturupplevelsen och kamratskapen jägarna emellan, berättar *Kenneth Dahlgren*, vanligen hemmahörande i *Sunnersta*, men nu ivrigt spejande mellan barrträden vid G 12.

Vid ett par tillfällen hörs skottsalvor i fjärran, indikerande att det rör sig älgar i området. Via kommunikationsradio och mobiltelefon står de olika jaktpassen i förbindelse med varandra och efter ytterligare ett tag får Kenneth besked om att ett par älgar har skjutits. Dagen är räddad och en påtaglig uppsluppenheten kan spåras bland jaktdeltagarna.

En av dem som kanske är allra gladast är nog ändå *Margret Reiniusson* från *Stöndar* som haft turen att få se en bjässetjur spatsera in på sitt älgpass. För stor är den onekligen där den ligger och ryker i lingonriset. Så stor att hjälp måste tillkallas för att man överhuvudtaget ska kunna baxa upp den på älgkärran (eller dragaren som den även kallas).

Bernt Bolin berättar senare att det faktiskt är en av de största älgarna som skjutits i bygden det senaste halvseklet och av förklarliga skäl blir det därför en hel del stånk, stön och blodskvätt innan den drygt 500 kg tunga älgkolossen äntligen är surrad och klar att transporteras fram till vägen.

. *Av Rolf Ronestjärna*

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Bernt Bolin lägger upp strategin inför dagens jakt.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Bernt Bolin, Kenneth Dahlgren och Jan Nordin.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Kenneth Dahlgren spanar intensivt mellan träden.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Sem Norberg från Stöndar bjuder upp till dans.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Hans Alfredsson, Margret Reiniusson, Bernt Bolin och Henrik Norberg sammanfattar dagens jakt.

FOTO: VIVECA SVEDJELAND-NOTTBERG

Så kallade minimorötter är absolut ingenting för Maria Norgren på Hildas Trädgård i Offer.

Hildas Trädgård i Offer förser bygden med grönsaker

Vi träffar *Maria Norgren* och *Bosse Kramsjö*, som tillsammans driver *Hildas Trädgård*, när det första snötäcket precis har lagt sig över landskapet. Nu går verksamheten in i en lugn period, med försäljning av de grönsaker som finns i lagret i *Offer*. Kunderna är både privatpersoner, butiker och *Österåsens hälsohem*. Framöver kan det också bli fråga om vidareförädling av egna produkter, men både Maria och Bosse är inställda på att ta ett steg i taget.

När företaget startade på våren 2001, med inköp och plantering av tvåtusen svartvinbärssticklingar och en massa jordgubbsplant, var namnet ett rätt självklart val. De hade köpt mark som tidigare odlats av *Hilda Nilsson*, en allmänt ansedd "klok gumma", som dessutom var känd för att ha fina åkrar. *"Hon odlade dessutom ekologiskt, utan att veta om det"*, skrattar Maria. Så vad var ett mer passande namn än *Hildas Trädgård*? Tanken var att huvudverksamheten skulle vara bärodling, framför allt svartvinbär, eftersom det blivit en ökad efterfrågan på svenskodlade bär, med ett bättre pris som följd. De flesta äldre odlingar har försvunnit, men nu verkar det ske en föryngring och en hel del nya odlare är på gång i *Norrland*. Det tar några år från plantering till första skörd, men Maria och Bosse är optimistiska inför framtiden och räknar med att få sin första skörd om två år. *"Blir det fler som startar kanske man kan gå ihop om maskiner, som annars kräver stora investeringar"*, konstaterar de. Skörden av bärbuskar sker med en sorts stor tröska som repar av bären. Vad gäller jordgubbsodlingen är framtiden mer oviss, eftersom det är en mycket arbetskrävande verksamhet. *"Min passion är att odla grönsaker"*, skrattar Maria *"Det är mitt huvudsakliga ansvarsområde och Bosse har ansvaret för bärodlingen"*.

Man prövar nu i startskedet flera olika inriktningar för att se vad de själva och jordarna klarar av, men så småningom måste det bli en begränsning av verksamheten. *"Man kan ju inte hålla på med allt, och så här i början är man ju så otroligt noga med allt också"*, säger Maria. *"Men det är viktigt att man inte jobbar ihjäl sej"*, tillägger hon. Företaget bedriver också fåravel i begränsad omfattning och båda menar att idealet är att genom djurhållning ha tillgång till eget gödsel.

Både Maria och Bosse har arbete vid sidan om företaget. Målsättningen är dock att få så pass god lönsamhet att de kan satsa på heltidsföretagande. *"Men det är ett stort steg att säga upp sej*

från ett fast arbete", menar båda. Maria har gått ned till deltid på försöksstationen under sommaren, men det är ett problem att arbetstopparna där sammanfaller med den intensivaste tiden för företaget. Bosse arbetar deltid som utbildare på *SIDAS Globala skola* och har därför kunnat jobba heltid i företaget under sommaren. *"Man får börja försiktigt och så får uppbyggnaden ta den tid det tar och formerna får ge sej eftersom"* säger de.

Målsättningen för *Hildas Trädgård* är att producera bra produkter och att kunna driva verksamheten utan bidrag. *"Det ska bära sej ändå och det är en utmaning för oss att kunna driva företaget enligt den ideologin"*, säger Maria. Följden blir naturligtvis att man måste ta ut ett något högre pris och därför inte kan konkurrera med de stora jättarna. *"Vi är inte intresserade av att bli jättestora och att sälja till grossister, utan vi vill främst rikta oss direkt till konsumenten på den lokala marknaden. Vi tror att det går att komma upp i volym även på det sättet"*, fortsätter Maria. *Bondens Marknad* i *Örnsköldsvik* är t ex ett bra ställe att få direktkontakt med kunderna och båda tycker att det varit roligt att finnas med där. *"Man känner sig uppskattad och vi tror att folk känner sej trygga när dom får träffa den som producerat maten"*.

Både Maria och Bosse är övertygade om att det finns en marknad för lokalproducerat och de skulle gärna se att fler i bygden satsade på odling av olika slag. Om man blir fler kan lagring och distribution till kunderna skötas gemensamt, kanske med en samägd buss som åker runt och säljer grönsaker, tror de.

Att både Maria och Bosse är entusiaster och brinner för sin idé om odling av ekologiska trädgårdsprodukter kan man inte tvivla på. Under vintern kommer säkert nya idéer att kläckas i *Offer*. Det som närmast väntar är att marknadschef (Bosse) och produktansvarig (Maria) kommer att ha en tvådagarskongress i *Umeå*, för att lägga upp strategier för det kommande verksamhetsåret.

Av Viveca Svedjeland-Nottberg

Trädgårdsarbete intresserar Boteungdomar

Hildas Trädgård bedriver grönsaksodlingar i *Boteå*. Bland annat hade man under 2003 en morotsodling som omfattade ett kvarts hektar. Var och en som försökt sig på trädgårdsodling inser att det krävs en omfattande arbetsinsats för att rensa ogräs och gallra bland alla morötterna. *Maria Norgren* berättar att det ibland har visat sig svårt för grönsaksodlare att få arbetskraft till sin verksamhet. Hon har emellertid inte upplevt några sådana problem. Ett tiotal av ortens ungdomar jobbade under några veckor sommaren 2003 med att rensa ogräs och gallra morötter, samt senare under hösten också med skörden. Under hösten 2002 hjälpte ungdomarna även till med att plantera vinbärsbuskar, en ganska så monoton och arbetsam sysselsättning även det. Maria berättar att hennes farhågor om hur tonåringar skulle klara av detta helt kommit på skam. *”Ungdomarna har varit helt fantastiska. Dom har inte bara gjort ett enastående arbete i såväl regn som sol, dom har också visat prov på uthållighet, kamratskap och gott humör. Jag vill passa på att tacka dom för ett bra jobb och samtidigt tala om för alla att det finns ungdomar som både kan och vill jobba”,* säger Maria.

FOTO: ERIK SUNDBERG

Maria Norgren, Maria Sundberg och Markus Brattfeldt.

Av Erik Sundberg

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Catarina Edén på Botaton bjöd på teater- och musikunderhållning tillsammans med Kalknäselever.

Festligt värre på årets höstfest på Kalknäs skola

Försäljning varvades med musikunderhållning och kasperteater

Lördagen den 4 oktober anordnade *Kalknäs skola* sin årliga höstfest, där försäljningen av egna produkter från skolträdgården som vanligt stod i centrum. Med åren har den traditionella höstfesten mer och mer även blivit en angelägenhet för de bybor som inte själva har barn på skolan. Detta mycket beroende på att festens innehåll har ökat. Den lilla kasperteatern var t ex en höjdare bland alla de arrangemang som ägde rum under festen. Som vanligt serverade *Restaurang Kalknäs* både mat och fika.

av Rolf Ronestjärna

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Botatons kasperteater gick verkligen hem bland de yngre åskådarna.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Nina Johansson & Joel Höglund agerade poliser i föreställningen.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Stina Kramsjö, Oskar Brattfeldt och Maria Sundberg bjöd på kasperteater.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Ylva Styrman försökte gissa vikten på en pumpa.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Maria Norgren hade dukat upp olika potatissorter.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Desirée Sjögren, Johanna Röding & Mathilda Zetterblom-Bergström.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Jesper Nordén och Adam Johansson sålde böcker i Biblioteket.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Sara Blomén och Caroline Forsberg sålde honung.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Tim Granholm och Jens Melander sålde skolans potatis.

Bytt är bytt och kommer aldrig mer igen

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Ulla-Britt Viksten, Eeva-Liisa Victorsson och Andreas Röding hjälptes åt vid bytardagen.

För andra året i rad (minst) har en bytardag anordnats i gympasalen på *Kalknäs skola*. Evenemanget ägde passande nog rum i samband med *Höstfesten* på skolan. Under dagen var det en jämn ström av intresserade som kryssade mellan de utplacerade borden och bänkarna. Helt säkert var det en och annan som gjorde sig ett fynd.

av Rolf Ronestjärna

PORTRÄTTET

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Det var något av ett ödets nyck att Hans Sundberg blev lantbrukare

I Botebladets populära porträttserie porträtteras i detta nummer Hans Sundberg i Kalknäs

Egentligen var det nog mycket av ett ödets nyck som gjorde att *Hans Sundberg* blev lantbrukare i *Boteå*. Född 1926 och uppvuxen i *Tåsjö*, som en av två söner till en lanthandlare med tre butiker, var det nog utstakat att även Hans skulle fortsätta på lanthandlarbanan. Redan som nioåring fick han börja hjälpa till i butiken och blev kvar där fram till militärtjänsten i *Sollefteå* vid 21 års ålder. *”På den tiden hade man inte så många valmöjligheter”*, säger han. Under tiden i det militära hade Hans åkt till sin farbror, *Petrus Sundberg* i *Allstahu*, på helger och hjälpt till med ett och annat på gården. Petrus var den ende av de tio syskonen som blivit kvar i bygden. De andra hade spritts ut i landet inom olika handelsyrken och två togs av ”spanskan”. *”Det var under den här tiden som jag upptäckte lugnet i jordbruket. Ja, åtminstone var det så på den tiden!”*, säger han med ett leende. *”På den tiden var en gård med 12-15 kor ett stort jordbruk, som kunde ge välstånd och anseende till bonden och hans familj. Idag krävs det mångdubbelt större enheter som måste skötas med mycket färre personer, för att det överhuvudtaget ska gå ihop”*. När han muckat åkte han till *Boteå* för att hämta sina civila kläder och det var då som ödet grep in. En av farbroderns timmerkörare hade dagen innan på ett timmerlass råkat klämma sina ”ädlare delar” så illa mellan två stockar, att han inte kunde köra färdigt i skogen. Hans lovade att stanna en vecka och hjälpa till med skogskörningen, trots att han inte hade någon körvana och trots pappans protester. Sen blev det mer arbete i jordbruket och eftersom han inte hade någon lust att fortsätta med jäktet i handelsboden, blev han kvar i *Boteå*.

Man skulle kunna fylla en tjock bok med alla anekdoter, händelser och människor som Hans kan berätta om, och som han gärna delar med sig av med glimten i ögat. Från sin uppväxt och livet i handelsboden har han många minnen. Handelsboden var ju byns centrum där allt avhandlades och där man fick veta allt om alla. Familjen bodde ovanpå affären och egentligen var det aldrig stängt. På helgerna kom skogsarbetarna och bunkrade upp för arbetsveckan med amerikanskt fläsk, korv-

ringar och kaffe, och på söndagarna var det fullt av folk i bostaden som lyssnade på radio, den första i byn. Under 30-talet var det svåra år med mycket nöd, för den stora gruppen småtorpare och daglönare, och lanthandeln fick ofta fungera som en sorts ”bank”, för att folk skulle kunna få till livets nödtorft. Visserligen levde många fortfarande till stor del på självhushållning, med jakt och fiske som utfyllnad till mathållningen, och därför var det inte så ofta som inköp gjordes, förutom till jul och andra helger. De flesta hade inte mycket kontanter att röra sig med och många levde på s k nödhjälpsbidrag. Hans minns när han tillsammans med sin mamma gick med en låda mat och annat till en familj som inte haft råd att handla till jul. Det var väglöst fram till torpet, som det oftast var i dessa trakter då, och snön nådde honom till knäna. Familjen saknade också elektricitet som de flesta i utkanterna och det var kolmörkt i huset eftersom fotogenet tagit slut. Det är lätt att föreställa sig den glädje som spred sig i stugan av den julgåvan. Under krigsåren blev det bättre tider för många och lite mer gott om pengar p g a beredskapen, men det var ransonering på allt och Hans kan fortfarande minnas klistersmaken av allt kupongklistrande i affären.

Efter några år hos farbrodern, då Hans mött kärleken och genomgått lantbruksutbildning på *Nordvik*, var det dags att stå på egna ben. 1957 gifte han sig med prästgårdsflickan Paula. Bröllopet fick skjutas upp en månad då Hans råkade ut för en olycka på väg hem från skogen med sin motorcykel. Men på bröllopskvällen kunde paret flytta in i arrendegården i *Kalknäs*. Gården, som ägdes av *Fritz Sjöstedt*, hade tidigare bebotts av Hans farföräldrar. Nu har den köpts av sonen Tomas, så cirkeln är så att säga sluten. 1962 köpte paret av *Lantbruksnämnden* det jordbruk i *Kalknäs* som numer drivs av sonen. Detta var på KR-jordbrukens tid och Hans minns att man fick genomgå en lämplighetsprövning för att visa att man hade förmåga att göra de rationaliseringar som då, med hjälp av staten, skulle genomföras av landets jordbruksnäring. Hans och Paula började i stort sett från noll. Båda hade sparat ihop ett litet kapital och fyra kor kunde köpas för 900 kr styck. Den gamla ladugården var i mycket dåligt skick och en ny byggdes för 18 kor med rörmjölkning, en nyhet som gården var först med i *Ångermanland*. *”Det kom folk åkande långt ifrån för att titta på nymodigheten”*, berättar Hans. Han minns också när han tog mod till sig och knackade på hos bankkamrer *Fritz Uhlin* för att få lån till en traktor. Det blev kalla handen när kamrern förstod att han inte var där för att sätta in pengar, så saken fick ordnas på annat sätt.

Under alla år har gården skötts av makarna tillsammans och den ägs och drivs nu sedan elva år av Tomas med familj. Hans kände ingen tveksamhet över att sonen skulle ta över, eftersom denne själv, sedan barnsben, varit helt inställd på detta. Hans tror att han själv skulle valt samma bana idag som

forts. nästa sida

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Trots att Hans Sundberg är pensionär sedan många år kan han inte hålla sig borta ifrån djuren.

han gjorde då, trots att det inte innebär den frihet som folk kanske tror. *”I mångt och mycket är man bunden till händer och fötter, men man bestämmer själv och det är något visst med det hela, som kan vara svårt att beskriva”*, säger han och småler. Ett extra glädjeämne är det att ha alla tre barnen boende i bygden och få se de sju barnbarnen växa upp, på nära håll. Vid familjehögtider kan det numera bli trångt kring bordet, när de små växer och tar allt större plats. *”Men det är bara roligt”*, säger Hans och Paula med en mun.

Trots mycket arbete i jordbruket, helg som vardag, har Hans hunnit med en hel del styrelsearbete och politiska uppdrag. Egentligen har han nog varit med i det mesta som hänt i bygden, förutom idrottsföreningen (om man bortser från lite bollsparkande i tidigare år). I pastoratets styrelse och i *Kyrkorådet* har Hans varit ledamot i många år och sin politiska hemvist har han haft i *Centerpartiet*, bl a i *Byggnadsnämnden*. Under 26 år var han kyrkokörens ankare i tenorstämman, och han har suttit i *Lantmannastyrelsen* och styrelsen för *SLS Studieförbund*, som alltid hade två till tre studiecirklar på gång i bygden. Både Hans och Paula minns att det var mycket aktiviteter i bygden förr och tycker att det känns lite trist att detta har dalat. Hans menar att det är viktigt att inte de ”gamla stofilerna” naglar sig fast på alla poster, utan att de lämnar plats till de yngre, som kanske vill göra saker på ett annat sätt. Men det krävs också att de yngre är villiga och intresserade av att ta över, menar han, annars är det risk att mycket försvinner i bygderna och allt till slut bara händer i städerna.

Hans tycker att han fått leva under en härlig tidsepok, när allt bara gått uppåt och utvecklingen tagit stora steg framåt. Han jobbar fortfarande kvar i jordbruket vid behov, men har dragit sig tillbaka från det tyngsta arbetet. Traktorkörning är fortfarande roligt och han sköter dagligen 60 ungdjur. Så har han förstås jakten så här på hösten, vilket är något han alltid har ägnat sig åt. *”Det är viktigt att hänga med i samhället och hålla igång, för att hålla sej frisk”*, menar han, vilket bevisas av att han själv alltid varit frisk och att han fortfarande inte behöver några som helst mediciner. *”Jag är nöjd med livet som det varit”*, avslutar Hans med ett illmarigt leende.

av Viveca Svedjeland-Nottberg

Nu är det fritt fram för en mängd Boteåbor att teckna sig för bredband

Inom årets slut bör även Björkå och Para ha tillgång till bredband

Nu är det möjligt för ett ganska stort antal Boteåbor att teckna sig för ett ADSL-abonnemang, förutsatt att man bor inom 5 ½ km ledningsvägen från telestationen i *Allstahu*. Även de som bor i *Björkå* och *Para* kommer snart att kunna ansluta sig, eftersom *Scanova* har lovat att leverera bredband dit senast den 31/12 2003.

För den som är osäker på om man bor inom det stipulerade avståndet, finns det möjlighet att ta kontakt med de olika tjänsteleverantörer, som *Skanova* (besök www.skanova.se) samarbetar med, för att få besked.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Mikael Näsström fortsätter att arbeta med bredbandsfrågorna i kommunen.

Mikael Näsström, IT-ansvarig på Sollefteå kommun, berättar att kommunens målsättning är att ännu fler ska kunna få ADSL i framtiden. Det pågår en ständig teknikutveckling på området och man väntar på en ny internationell standard vilket kommer innebära att även abonnenter som bor längre än 5½ km ifrån närmaste telestation ska kunna få bredband. *”Kommunen tittar även vidare på nästa generations bredband”*, meddelar Mikael.

av Rolf Ronestjärna

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Hos Björkå PRO är Jan Månsson sekreterare, Anna Svensson kassör och Bertil Wallin ordförande.

Omfattande verksamhet hos Björkå PRO under den gångna hösten

Pensionärsföreningen består idag av cirka 80 medlemmar

En gång i månaden träffas *Björkå PRO* till månadsmöte med tillhörande förhandlingar. Varje möte inleds med att man gemensamt sjunger den s k *Pensionärssången* (melodi: When the Saints) och avslutas med *Pensionärsvisan* (melodi: O, sällhet stor). I månadsmötet i september, i *Sånga församlingshem*, fick föreningens ordförande *Bertil Wallin* möjlighet att hälsa ett antal nya medlemmar välkomna. Vidare informerades om att ett ganska stort antal studiecirklar, i ämnena *Örter och växter, Vävning, Bokbindning, Handarbete, Körsång, Tunnbrödsbakning* och *Kost och motion*, skulle gå av stapeln under hösten. Dessutom nämndes om en planerad läsecirkel med anknytning till den fyradagarsresa som föreningen kommer att göra till *Örebro, Oslo, Köpenhamn, Malmö* och *Helsingborg* till våren. Efter mötet serverades kaffe och smörgås och avslutningsvis hölls en rafflande auktion.

av Rolf Ronestjärna

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Efter mötet agerade Bertil Wallin auktionsutropare.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Olga Höglund, Ella Bergman och Pia Hedberg skötte om ruljansen i köket under månadsmötet i Sånga.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Astrid Sellin, Inga Sjödin, Märy Häggblad och Margit Hjalmarsson njöt av kaffe, smörgås och rulltårta.

Varm och gemytlig atmosfär präglade cafékvällen på Sångagården

Cafékvällen på Sångagården ägde rum i skenet av levande ljus

På söndagskvällen den 21 september arrangerades, för första gången någonsin, ett cafémöte i *Sångagårdens* gamla bagarstuga.

Efter det att *Stefan Wennberg* hälsat välkommen, och berättat om den renovering av bagarstugan som han och hustrun *Maria* genomfört, satte mötet igång. Kvällen bjöd på mycket sång och musik, samtidigt som den gamla vedspisen trivsamt knastrade i ena hörnet av lokalen. Efter mötets slut kunde de församlade köpa kaffe och smörgåsar.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Tillfälle gavs både till allsång och önskesånger under cafékvällen.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Församlingens sångare sjöng, Annica Strindin talade, Karin Höglund sjöng solo och fika intogs.

Filadelfias Gudstjänster

14/12	15.00	Gudstjänst Vallänge
	18.00	Julens sånger med ACU-kören
16/12	12.00	Dagledigträff
26/12	18.00	Musikgudstjänst

Se även www.ronestar.nu/filadelfia/sida15.htm och dubbelkolla gärna i predikoturerna

Välkommen!

ACU-kören från Sollefteå sjunger in julen på Filadelfia

Besöker Undrom för tredje året i rad

Söndagen den 14 december kommer åter *ACU-kören* på besök till Filadelfia. Precis som vid tidigare besök leds den ekumeniska gospelkören av *Kicki Gullersbo* och *Bosse Höglund*.

Repertoaren för kvällen kommer i huvudsak att bestå av julsånger och i samband med konserten tas det även upp en kollekt till *Amnesty Internationals* arbete. Efter konserten bjuds det på kaffe.

Av Rolf Ronestjärna

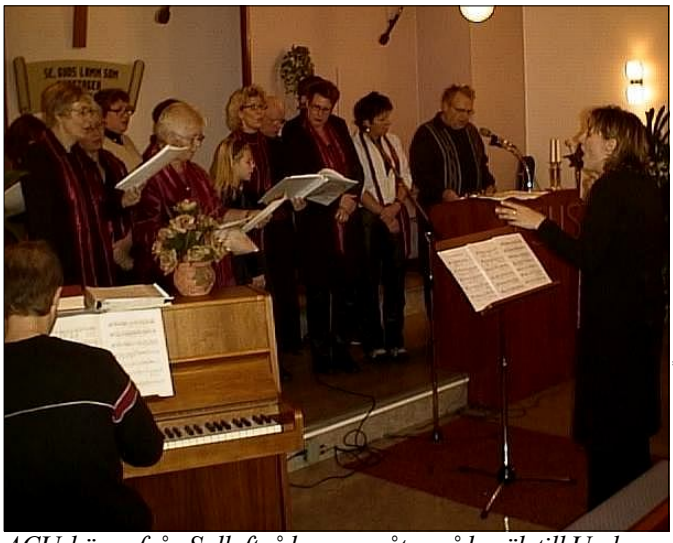

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

ACU-kören från Sollefteå kommer åter på besök till Undrom.

Boteåparlamentet informerar

PRENUMERATION BOTEBLADET

Prenumerera på Botebladet???

Känner Du någon utflyttad Botebo eller annan person som skulle vilja få Botebladet i brevlådan? Är Du själv inte bosatt här, men ändå vill läsa Botebladet? Vill Du prenumerera på Botebladet för någon annans räkning? NU finns möjligheten!!! Till det låga priset av 100 kr/år, inklusive porto, får Du tidningen skickad var Du vill! Kontakta prenumerationsansvarig: Viveca Svedjeland-Nottberg, Tel: 0612-603 31 eller skicka ett vykort till redaktionen på adress: *Botebladet / Viveca Svedjeland-Nottberg, Pl 423, 881 95 Undrom*

LEDIGA HUS I BOTEÅ

Boteåparlamentet försöker inventera vilka lediga hus som finns i Botebygden. Hör gärna av Dig till Parlamentet om Du känner till nåt hus som är till salu eller står tomt.
Kontaktpersoner: Lennart Johansson, 0620 - 321 82 & Eva Brattfeldt, 0612 - 604 77.

NY BYMINISTER I PARLAMENTET

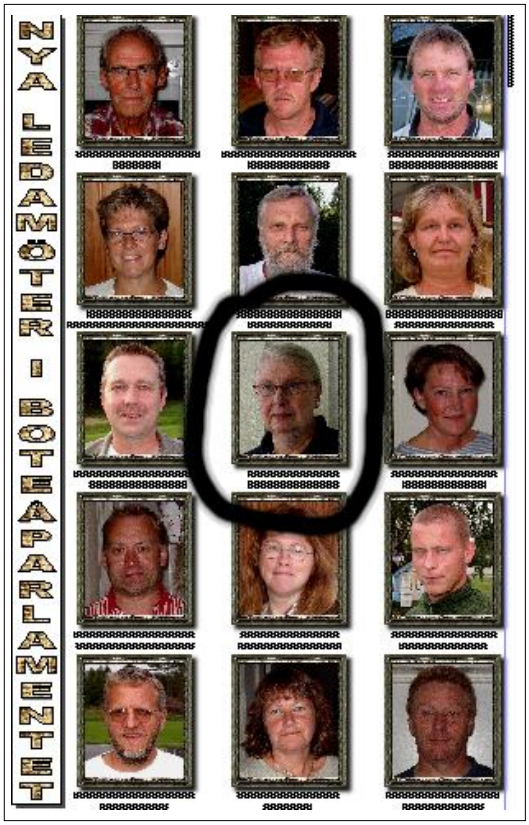

Pia Hedberg, Boteåparlamentets nya ordförande

VÄLKOMSTPÅSEN

Folkbokföringens uppgifter om nyinflyttade till Boteå tycks inte alltid stämma överens med verkligheten. Hör gärna av Dig om Du råkar vara nyinflyttad till Boteå och ännu inte har fått Boteåparlamentets välkomstpåse (förutsatt att Du vill ha den)! *Kontakta Märith Löfgren 0612/601 80 eller Eva Brattfeldt 0612/604 77.*

Ny Byminister valdes vid Boteåparlamentets ting

Pia Hedberg tar över som Byminister efter Eva Brattfeldt

Söndagen den 26 oktober samlades ett tjugotal Boteåbor i *Sockenstugan* till *Parlamentets* årliga byating. Ordförande *Eva Brattfeldt* hälsade välkommen och förklarade tinget öppnat. Stämman konstaterades vara stadgeenligt utlyst, bl a genom annons i *Botebladet*.

Åsa Hedman valdes till ordförande för tinget och *Märith Löfgren* till mötets sekreterare. Verksamhetsberättelsen, den ekonomiska redogörelsen och revisionsberättelsen föredrogs och diskuterades. Därefter kunde tinget enhälligt bevilja styrelsen och kassör ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

FOTO: ERIK SUNDBERG

Lennart Johansson och Helge Andersson lyssnar intresserat.

Till ny Byminister (ordförande) valdes *Pia Hedberg, Björkå*. Till ny Finansminister (kassör) valdes *Erik Sundberg, Undrom*. Revisorerna *Lars Gradin, Karin Skoglund* och ersättare *Anders Bodin* omvaldes.

Några motioner eller förslag hade inte inkommit. Det framfördes även ett tack till de avgående Parlamentsledamöterna *Per-Erik Altin, Ulla Bolin, Eva Carron, Lars Enberg, Bettan Norberg, Bengt Stattin* och *Rolf Svensson*. Tinget kunde därmed förklaras avslutat och de närvarande fick avnjuta kaffe, thé och smörgåstårta.

Av Erik Sundberg

FOTO: ERIK SUNDBERG

Smörgåstårtorna hade räckt till fler bybor.

FOTO: ERIK SUNDBERG

Byatinget, som hölls i Sockenstugan, samlade både färska som ärrade Parlamentsledamöter.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Anette Karlsson, Ulla-Britt Viksten, Ylva Styrman, Eva Brattfeldt, Mikael Holmsten och Stig-Ove Andersson var några av de sångare och musiker som bidrog till den lyckade kvällen.

Svängig Gospelmusik på årets Bygdegudstjänst

Fjolårets succé upprepades i Boteå kyrka när några av bygdens förmågor visade upp sig

Den 26 oktober arrangerades, för andra året i rad, *En kväll för Bygden* i *Boteå kyrka*. Föreställningen inleddes med att kantor *Eva Rosell* framförde *”Sonatine I”* av *Erland von Koch*. *Mona Bentsen* hälsade sedan, som representant för *Boteå Församling*, de närvarande välkomna varefter *Boteåkören*, under ledning av *Eva Rosell*, sjöng *”Bridge Over Troubled Water”* och *”Då tror jag på dig”*, följt av *Rolf Ronestjärna* som till gitarr framförde två egna sånger, *”I Samma Båt* och *Varje Människa”*.

Boteåparlamentets förre ordförande *Eva Brattfeldt* höll efter detta ett anförande om sina tankar beträffande olika perspektiv på tillvaron och vad var och en kan göra för att *Boteå* skall bestå och utvecklas. Därefter följde sånggruppen *River Song* med *”Amazing Grace”* och *”Go Tell It On the Mountain”*, varefter *Ulrika Ölund* sjöng och spelade två egna sånger, *”You knew”* och *”Du känner inte mig”*.

Efter det att *Eva Rosell* framfört *”Claire de Lune”* av *Claude Debussy* höll kyrkoherde emeritus, *Lars Ericson*, aftonbön med gemensam sång, psalm 90, *Blott i det öppna*. Sånggruppen *River Song* avslutade så kvällen med ett antal kända gospelsånger. Kvällens kollekt togs upp till förmån för *Botebladet*.

Av Erik Sundberg

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Antti Dahlgren och Viveca Svedjeland-Nottberg.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Mikael Holmsten höll ett fast tag i trumpinnarna.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Ulrika Ölund sjöng en för kvällen nyskriven sång.

FOTO: ANN-CHARLOTTE AGRELL

Korsordsknåparen Erik Hoppe har i dagarna blivit permanent boende i Boteåbygden.

Erik Hoppe i Stöndarbrännan gillar att klura med ord

Erik Hoppes stora intresse i livet är att konstruera egna korsord

En kulen höstdag träffar jag *Erik Hoppe* i hans hus i *Stöndarbrännan*. Det är grått och ruggigt ute, men inne i huset är det varmt och gott och det sprakar gemytligt från vedspisen i köket. Medan Erik häller upp kaffe berättar han att han inom kort blir permanent boende i bygden. Han har sagt upp sig från jobbet som datorprogrammerare på *Trygg Hansa* i *Stockholm* och även gjort sig av med lägenheten i *Danderyd*. Jag blir förstås nyfiken på varför en inbiten Danderydsbo frivilligt slutar ett bra jobb och bosätter sig i den ångermanländska skogen.

”Några av mina vänner från huvudstaden flyttade upp till Boteå redan på 80-talet”, berättar Erik. *”Sen dess har jag hunnit vara på besök många gånger.”* Besöken renderade i att han under två år, 1987-89, var bosatt i bygden. Den gången var han sambo, men när förhållandet sprack återvände Erik till livet i *Danderyd*.

Erik fortsatte att komma på besök till *Boteå*, och en sen kväll för ungefär 10 år sedan såg han en skylt med ”Hus till salu” när han var ute och åkte. Nyfikenheten fick honom att svänga in för att titta på huset. Redan nästa dag kom han tillbaka och fick inspektera fastigheten som var i gott skick. Erik gillade läget och slog till. Det är ett köp som han inte har ångrat. Under årens lopp har han återvänt när han varit ledig och renoverat efter behov. Erik trivs väldigt bra med huset och tycker om lugnet och tystnaden i omgivningen, han uppskattar också närheten till skogen som han gärna vandrar i. *”Det finns en plats vid ån härintill som jag ofta återvänder till. Mossan växer över kullfallna träd och grönskan där är härlig. Den platsen går i A-moll”*, säger Erik poetiskt.

Poesi är dock inget som Erik ägnat sig åt. *”Jag har varit helt insnöad på datorer”*, säger han

och skrattar. *”Jag har jobbat som programmerare på dagtid och sedan ägnat fritiden åt egna projekt vid datorn.”* Han började på *Trygg Hansa* med att göra matematiska beräkningar på enskilda livförsäkringar. 1979 hyrde han sin första hemdator och upptäckte att det var kul att kunna påverka innehållet i burken. Han experimenterade och började göra egna program. När datorns egna spel blev för enkla och tråkiga konstruerade Erik egna. På den vägen blev det. Intresset för datorer, och fallenhet för logisk problemlösning, gjorde att han ofta blev ombedd att hjälpa till när det krånglade för kollegor.

Så småningom blev intresset och talangen ett levebröd. Sedan 1985 har Erik jobbat som programmerare hos *Trygg Hansa*. Han har själv byggt upp helt nya system, bland annat för utbildning och statistik. *”Dom senaste fem åren har jag haft superroliga jobb med stor frihet och med förtroende från företaget”*, säger Erik. *”Jobbet har varit mycket stimulerande, men nu säger ryggen ifrån.”* Ryggproblemen gör att han har svårt att sitta så mycket som arbetet kräver. I drygt ett år har Erik varit tjänstledig för att kunna idka annan verksamhet och vila ryggen. Under året har han bott i *Stöndarbrännan* och haft möjlighet att kunna ägna sig åt korsordskonstruktion. Korsordslösande har varit en avkoppling för Erik sedan länge. Under en speciell period löste han ofta kryss, och idén att konstruera egna uppstod. Sagt och gjort! Erik körde igång, och började med att skapa ett datorprogram som verktyg för att konstruera korsord. Nu ägnar han många timmar åt att producera korsord. Skillnaden med att arbeta med detta vid datorn är att han kan gå ifrån när han vill för att skona ryggen från allt för mycket sittande. Det är till och med en fördel att lämna krysset för att kunna se det med nya ögon, till skillnad från programmering då det gäller att jobba medan lösningen finns klar i huvudet.

Skapande av korsord tar sin tid. *”Jag vill att kryssen ska vara svåra och lite kluriga, sådana som jag själv vill lösa”*, säger konstruktören. *”Dessutom ska dom vara snygga, så visst är det en massa knåpande för att få det hela att gå ihop.”* Undertecknad fick en liten inblick i hur korsordsmakeriet går till, och kan konstatera att mycket jobb ligger bakom ett enda kryss. *”Jag lär mej hela tiden och blir allt mer noggrann med att kontrollera orden, deras betydelse och synonymer, samt att all fakta om personer eller orter stämmer.”* Ett stort arkiv med ordböcker, uppslagsverk, korsordslexikon och kartor krävs.

Jag undrar vad han vet om branschen? *”Inte mycket faktiskt”*, blir svaret. *”Etablerade konstruktörer är förtegna om hur branschen fungerar.”* En konstruktör hjälpte i alla fall till med några tips. Det gäller att stå på sig och skicka sina korsord till förlagen med jämna mellanrum för att de ska se om kvaliteten på kryssen håller i längden. Erik har som mål att skapa ett och ett halvt kryss i veckan och skicka iväg kontinuerligt. *”Jag tycker att det är jättekul!”,* avslutar Erik. *”Det här vill jag ägna mej åt i framtiden. Och så vill jag bo här i mitt hus på landet.”* Hädanefter får vi hålla utkik efter om *Erik Hoppes* eget varumärke ***XerxX*** dyker upp i korsordssammanhang i pressen. Vad vi vet är att hans kryss fortsätter att publiceras i *Botebladet*. Där kan ni själva avgöra hur kluriga kryssen är. Till sist önskar vi lycka till och hälsar en ny Botebo välkommen till bygden!

Av Ann-Charlotte Agrell

FOTO: ANN-CHARLOTTE AGRELL

Genom ett egenhändigt skapat dataprogram konstruerar Erik Hoppe sina korsord.

FOTO: JAN EKLUND

Ledarna för UIF:s skidsektion, Karl-Anders Norman, Per-Olof Fahlén, Jan Nordlöf, Göran Hällström och Jan-Gunnar Söderholm överlägger framför elljusspåret i Kalknäs inför den kommande skidsäsongen.

Undroms IF:s skidsektion sätter spår i bygdens idrottsliv

Skidsektionen bidrar till bygdens omfattande motions- och friluftsliv

Även om det när detta skrivs känns mer som höst än vinter pekar almanackan otvetydigt på det senare, och *Undroms IF* växlar över från fotboll till skidåkning. *Botebladet* har träffat ledarna i skidsektionen inför säsongen, som kommer att innebära mycket jobb med spårläggning och underhåll av skidspåren framförallt i *Kalknäs* och *Gålsjö*.

Som *Sigge Bodin* redovisar i sin historik över 70-årsjubilerande UIF har längdskidåkningen gamla anor i föreningen även om fotbollen hela tiden varit den dominerande sporten. *Skidklubben Enig* i *Undrom*, som hållit i skidåkningen sedan 20-talet, lades ner 1938 och UIF tog över verksamheten. Under de följande decennierna nådde skidsporten en imponerande bredd. På den tiden var skidåkning en folksport av stora mått, berättar *Sigge Bodin*, som själv blev en av UIFs skidprofiler. 1968 startade skidsektionen i UIF med *Sigge Bodin* som ledare och tränare. Året därpå kom elljusspåret vid *Kalknäs skola* och under 70-80-talen nådde skidsektionen i UIF stora framgångar, bl a genom *Anders Bodin*, *Petra Olofsson* och *Lars Fredriksson*. Många fler Undromsåkare, både juniorer och seniorer, har låtit tala om sig under årens lopp och deras framfart i spåren skildras i *Sigge Bodins* utmärkta historik i ett par tidigare nummer av *Botebladet*.

När det gäller ungdoms- och tävlingsverksamheten har skidsektionen idag en något lägre ambitionsnivå. Intresset för träning och tävling har minskat hos ungdomarna, konstaterar dagens eldsjälar, som samtliga varit aktiva skidåkare i många år men som numera är mogna män och knappast representerar tillväxten i UIF:s skidsektion.

–Det finns många förklaringar till att intresset för systematisk skidträning och tävling bland de yngre minskat på senare tid, förklarar *Per-Olof Fahlén*, ordförande för sektionen. Utbudet av aktiviteter för ungdomar har ökat och när det gäller skidsport har det kommit nya och populära grenar inte minst inom utförsåkningen och en del extrema varianter som kanske lockar mer genom sitt höga

tempo. Stressen i vardagslivet gör dessutom att allt färre föräldrar tar sig tid att följa med de yngre och hjälpa till med vallning och andra förberedelser. Sedan gör det naturligtvis sitt till att barnkullarna minskar och att många ungdomar söker sig bort för studier och arbete. Längdskidåkningen är helt enkelt inte den breda folksport den var tidigare.

Även om tränings- och tävlingsverksamheten inom skidsektionen ligger mer eller mindre i malpåse innebär det inte att skidsektionen saknar uppgifter. Tyngdpunkten har i viss mån förflyttats från skidsport i traditionell mening till motion och friluftsliv – och här spelar skidsektionen en viktig roll. Elljusspåren i *Kalknäs* och *Gålsjö* är mycket populära och kräver ständigt underhåll. Spåren skall läggas varje säsong med hjälp av skoter och spårkälke. Spåren skall prepareras och underhållas, naturmiljön runt spåren hållas öppen och belysningen skötas. Detta kräver såväl pengar som kunskap och engagemang.

–Vi har lyckats få loss bidrag från olika håll och kunnat klara investeringar och löpande kostnader samtidigt som vi hjälpt till att stödja UIFs övriga verksamhet, konstaterar *Per-Olof Fahlén*. Kommunen ställer upp med ett årligt bidrag till underhållet och länsstyrelsen har ställt upp med en heldel pengar under senare år, totalt 95.000 kronor. Mycket av detta har förstås gått till investeringar i maskinell utrustning. Arbetet sker däremot helt ideellt. Sedan har *Gålsjöbruk* periodvis bidragit till kostnaderna för spåren i det området. Så sektionen står ekonomiskt på egna ben inom UIF.

–Spåren är fina och har rönt stor uppskattning även bland besökare utifrån, säger *Per-Olof Fahlén*. Många skidmotionärer utnyttjar regelbundet möjligheten att komma ut i välpreparerade spår i en vacker natur, men det finns utrymme för många fler i spåren.

–En god idé som gärna kan spridas till fler är att ta en rejäl skidtur i elljusspåret på julafton för att bereda plats för den goda julmaten, avslutar gänget som för UIFs skidtraditioner vidare i förhoppningen om att längdskidåkningen på nytt skall komma att locka ungdomarna och att yngre krafter så småningom ska ta över.

av Jan Eklund

Hantverksdag ägde rum på Ångermanlandsgården

Bygdens lokala hantverkare gavs tillfälle att visa upp sina produkter

För andra året i följd genomfördes, den 5 juli i år, en Hantverksdag vid *Ångermanlandsgården* i *Para*. *Anne Kero*, lärare och konsthantverkare, som själv visade upp en del arbeten i bl a tenntrådsbroderier och skinnsömnad, höll i trådarna för hantverksdagen. Tanken är att detta skall bli ett återkommande arrangemang där lokala konsthantverkare får tillfälle att presentera och sälja sina produkter. Det handlar mycket om att väcka intresse för olika hantverkstraditioner och tekniker, förklarar *Anne Kero*, som också tycker att det är viktigt att föra dessa traditioner vidare till en yngre generation.

FOTO: KALLE HANSSON

Erland Melander, Bertil Wallin, Ingabritt Wallin, Sylvia Melander och Anne Kero.

Botebladets *Kalle Hansson* besökte Hantverksdagen och vi kan här presentera ett litet urval av bilder från det välbesökta arrangemanget vid hembygdsgården.

av Jan Eklund

FOTO: KALLE HANSSON

Arne Nordin sålde egentillverkade knivar.

FOTO: KALLE HANSSON

Anne Kero med barnen Martin och Matilda.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Förväntansfullt badgäng bestående av Karl-Johan Höglund, Desireé Sjögren, Sandra Melander, Isak Ronestjärna, Frida Åslund, Marie Bodin, Rebecka Ledin, Edwin Skoglund Gold, Johan Viksten, Johanna Röding, Mathilda Zetterblom-Bergström och Viktor Holmsten.

En spännande dag på badhuset

Populär simundervisning för elever på Kalknäs skola

Varje tisdagsförmiddag är en höjdpunkt för eleverna i 2-3:an på *Kalknäs skola*. Då får de nämligen åka på simundervisning till badhuset i *Sollefteå*. Ivern hos samtliga barn är påtaglig när bussen saktar in vid *Kalknäs*. *”Vänta, jag glömde mina badbyxor!”*, skriker en pojke och springer tillbaka. *Busschauffören Otto* väntar tålmodigt, han är härdad vid det här laget. Väl framme delas barnen upp i två grupper; de redan simkunniga och de som ännu inte kan simma. Med hjälp av simdynor får barnen både träna ben- och armtag. Timmen på badhuset går fort och de sista tio minuterna blir det, till badarnas stora glädje, tillfälle för fri lek. *av Rolf Ronestjärna*

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Johan, Oskar & Edwin äntligen på väg.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Mathilda gör konster på trampolinen.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Vad är då roligast med att bada? ”Att simma!”, säger Frida, ”Att dyka!”, anser Johanna och ”Att hoppa!”, tycker Rebecka.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Rebecka, Johanna, Frida, Desireé, Karl-Johan, Isak & Johan i spat.

Boteåborna ratade euron till förmån för den svenska kronan

Drygt åttiotre procent av Boteåborna röstade nej i valet till EMU

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Bertil Eriksson och Ingrid Nilsson gladde sig åt det höga valdeltagandet.

En förhållandevis stor andel Boteåbor tog vara på sina demokratiska rättigheter när valet om *EMU* genomfördes söndagen den 14 september. Hela 80,1 % av bygdens röstberättigade gjorde nämligen då sin medborgerliga plikt och gick och röstade. En betydande del av alla röster kom att lämnas på vallokalen på *Rixdan* i *Björkå*.

Sex personer, indelade i tre grupper, turades under valdagen om att ta emot valsedlar på *Rixdan*. När vallokalen sedan stängdes vid 20-tiden satte rösträkningen genast igång på plats. Därefter ringdes resultatet in till *Länsstyrelsen* i *Härnösand* som i sin tur vidarebefodrade rösterna, berättar *Ingrid Nilsson*, en av valfunktionärerna på *Rixdan*. Valurnan och röstsedlarna forslades därefter till *Sollefteå* för kontroll.

Under valveckan arrangerades även ett *EMU-val* på *Kalknäs skola* i *Undrom*. Resultatet av detta val, med rekordstort valdeltagande, redovisas också nedan.

Tills vidare kommer det därför, med anledningen av valutgången, även fortsättningsvis gå bra att betala med svenska kronor hos *Handlar´n* i *Undrom*. Men vem vet hur länge det förblir på det viset...

av Rolf Ronestjärna

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Elisabeth Melander tog ej emot euro den här dagen.

FOTO: ROLF RONESTJÄRNA

Thomas Norenius och Ulrika Westerlund, från Björkå, tog vara på möjligheten att påverka valutgången.

Resultat EMU-valet 2003

Röster	Boteå	Riket	Kalknäs
NEJ	83,3%	55,9%	87,0%
JA	15,2%	42,0%	6,5%
BLANKA	1,5%	2,1%	6,5%

Källa: www.val.se & Kalknäs skola

Informationsmöte på Bettans om ungskogsröjning

Tekniska framsteg presenterades

Tisdagen den 30 september hade *Skogens Affärsmöjligheter*, ett delprojekt inom *Våga Växa Västernorrland*, i samarbete med *Skogsvårdsstyrelsen* och *Norrskog* inbjudit skogsägare till en informations- och rådgivningskväll om ungskogsröjning. Med på mötet var också några skogsentreprenörer som arbetar med skogsröjning i vårt område.

Ett tjugotal skogsägare hade hörsammat inbjudan och samlats på *Bettans Konferenscenter* där det bjöds på såväl information som kaffe med smörgåsar.

FOTO: ERIK SUNDBERG

Bruno Bolin och Bernt Bolin tar del av informationen.

Representanterna från *Skogsvårdsstyrelsen* berättade att teknikens framsteg nu har gjort det möjligt att framställa digitala kartor utifrån satellitbilder. Med hjälp av dessa kartor kan man sedan, med avancerad teknik, se vilka områden i skogen som är i behov av lövröjning. Eftersom röjningsinsatserna i länets skogar har sjunkit, så försöker man på detta sätt stimulera till ökad skogsvård.

av Erik Sundberg

Informationsmöte i Gålsjö kapell om Botniabanan

Banverket bildar ny fastighet

Torsdagen den 9 oktober 2003, hade *Lantmäterimyndigheten* kallat sakägare till informationssammanträde angående avstyckning och fastighetsreglering för ny järnvägssträckning, *Botniabanan*, delsträckan för järnvägsplan 22, *Offersjön - Stor Degersjön*. Sammanträdet hölls i kapellet på *Gålsjö bruk* och ett 30-tal personer var på plats.

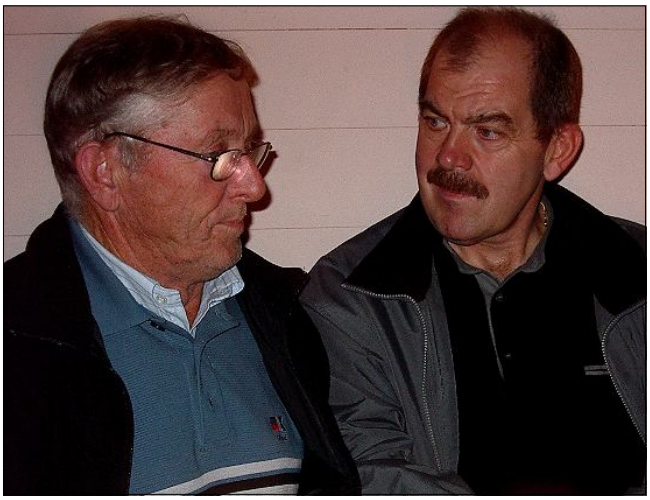

FOTO: ERIK SUNDBERG

Hans Sundberg och Lars Söderström i samspråk.

Järnvägsplanen har fastställts och vunnit laga kraft. *Banverket* har också tecknat avtal med de flesta av de berörda markägarna. Nu skall det bildas en ny fastighet av det område där järnvägen skall byggas. Den marken avstyckas från de fastigheter där bygget drar fram. Den 27 oktober kommer det sedan att hållas ett beslutssammanträde i *Härnösand*. Det beslutet vinner laga kraft den 24 november om ingen överklagar. Förutom själva banvallen skall det också byggas räddningsvägar, servicevägar och ersättningsvägar. Byggstart beräknas till början av november.

av Erik Sundberg

Arga Gubben

Det som föreföll vara en rishög vid vägkanten rörde plötsligt på sig när Botebladets reporter passerade på väg till ett granskande uppdrag. Arga Gubben klev försiktigt fram ur riset, borstade bort ett björklöv från axeln och kastade ängsliga blickar mot ställverket på Brännan.
AG: Psst, redaktörn! Det där är en avlyssningsgrej, så tala tyst och rör inte på läpparna! **BB:** Men vad är det han säger? Är vi buggade av CIA? **AG** (Utan att röra på läpparna)**:** Värre än så. BRÅ!
BB: Oddvar Brå, den norske skidåkaren? Vad har han med ställverket att göra? **AG:** Nej, nej! Brottsförebyggande rådet i Sollefteå. Jag kommer precis därifrån. Fick en kallelse i måndags att lämna in min förebyggande gärningsmannaprofil. Redaktörn vet väl att alla medborgare numera skall fylla i en massa privata uppgifter om sej själv för PGR i Stockholm! Rent preventivt, förstås. I bästa syfte. **BB:** Vad är nu det för påhitt? RPS och DNA har jag hört talas om, men PGR?
AG: Presumtiva gärningsmannaregistret. En ny enhet inom SCB. Redaktörn vet ju att Sverige består av två sorters människor: dömda och ännu ej dömda. Och vi som hittills har klarat oss skall i förebyggande syfte registreras med profiler och fingeravtryck och DNA och mobilogram och…
BB: Mobilogram? Det har jag inte hört talas om. **AG** (Tar sig om örat)**:** Nähä, inte det. Ser han mitt svullna vänsteröra? Det gör inte ont, sa dom på BRÅ. Vi lägger en lokalbedövning. Och så skrattade dom och frågade om jag gillade chips. Visst, sa jag. Finns det med Onion & Sour Cream? Nej, sa dom, men vi har ett med aluminium och kevlar. Sen tog dom fram en tång – en sån där som dom märker grisar med – och tryckte in en liten grej i örsnibben. **BB:** Så nu är Gubben utmärkt, ha ha.
AG (Surt)**:** Skoja bara, men snart är det redaktörns tur. Det där attans chipset skickar en signal var tjugonde sekund via närmaste 3G-mast till PGR-enheten, där alla rörelser dygnet runt arkiveras i ett mobilogram och sparas i 15 år. **BB:** Varför det? **AG:** Utifall att polisen skulle vilja veta var jag befinner mej exempelvis onsdagen den 7 januari 2004 klockan 20.14. Och inte kan man köra bil var som helst utan att bli haffad. Nu ska bilprovningen fotografera av alla däckmönster digitalt och ladda ner i PGR:et där uppgifterna korskörs i datorn med mobilogram, utdrag ur kronofogderegistret, bilderna från bevakningskamerorna och ett sammandrag av sjukjournalen. Så nu, bäste redaktörn, är det jag som schappar till Vatikanen. Capisce? **BB:** Varför just Vatikanen om man får fråga?
AG (Fromt)**:** Vet inte redaktörn att enligt ofelbarhetsdogmen är det bara Påven, Silvio Berlusconi och EU-kommissionens ordförande Prodi som står över lagen? Kom nu, Hubert, så drar vi till Rom! Arrividerci Svezia!

Arne Arnesson Arnes vardagsfunderingar...

Av Rolf Ronestjärna, Undrom

Rapport från Butiksrådet

För drygt ett halvår sedan gick vi ut med en liten enkät till Boteåborna där vi ställde några enkla frågor om vår butik Handlar´n. Syftet var att ge folk en chans att tala om hur de vill att den lokala butiken ska se ut vad gäller varusortiment, öppettider, priser m.m. Om man vet något om vad folk vill ha kanske i alla fall några av önskningarna kan tillgodoses. Den lokala butiken kommer att nyttjas mer och vi får behålla den. Faktiskt är det många som bemödat sig med att svara på enkäten, visserligen med lite lagom hot och tvång, men i alla fall...

Här följer en kort sammanfattning av enkätsvaren:

Vad saknar Du i Handlar´ns sortiment?

- Mera köttvaror, färska såväl som frysta
- Bredare ekologiskt sortiment
- Lokala produkter
- Fräschare frukt och grönsaker
- Mera mat för vegetarianer
- Färska kryddor
- Bredare sortiment av kroppsvård och kosmetika
- Många trogna kunder

Vilka öppettider skulle passa Dig, vardagar och helger?

- Bra som det är
- Öppet till 19.00 på vardagkvällar
- Längre helgöppet

Är det någon eller några varor Du anser vara alltför dyra?

- Köttprodukter
- Grönsaker och frukt
- Bröd
- Barnartiklar som blöjor och välling
- Messmör och mjukost
- Dyrt när man har stort hushåll
- Bensinen för att åka till Nyland och Sollefteå för att handla

Har Du någon idé eller tips på vad som kan göras för att förbättra butiken?

- Mängdrabatt på mjölk skulle locka till sig stora hushåll
- Fryst bröd
- Kaffeautomat någonstans, kanske i Spelhålan
- Ljugarbänk inne i butiken (vintertid)
- Trogna kunder skulle ge bättre service

Gunilla har tagit del av svaren och vill självklart försöka åtgärda sånt som är möjligt. Saknar Du nån särskild vara på Handlar´n, tala om det för Gunilla. Hon kan faktiskt fixa hem det mesta.
Detta var allt för denna gången.
Väl mött på Handlar´n!

Butiksrådet

Några rader från Gunilla på Handlar´n

Att driva en lanthandel i Boteå blir bara roligare och roligare, för närvarande har vi en positiv omsättningsökning om än i en liten skala. Botniabanans jobbare är väl en av anledningarna men även ni kunder är de som gynnar vår butik. Det nybildade Butiksrådet har inte suttit med armarna i kors utan blivit en stark resurs för butiken. Den enkät som rådet delat ut, och vi fått igen med frågor, tips och idéer från Er, ska jag försöka ge svar på.

1.) Ekologiskt odlat

Färskvaror har en kort hållbarhet och vår omsättning är för låg. Detta blir därför svårt att klara, men under säsongen har vi varor från Hildas Trädgård. Torrvaror har Axfood Närlivs dåligt av i sitt sortiment.

2.) Önskade varor

Har vi tagit hem i den mån det gått. Nötkött och fläsk är svårt att klara då det är kort hållbarhet samt för stora förpackningar. Är det något speciellt så säg till så tar vi hem om det går.

3.) Butikstider

Söndagsöppet mellan 11:30-13:00 har gett ett bra gensvar från Er så det behåller vi, men öppet längre på vardagar och lördagar är svårt att genomföra eftersom det blir alltför kostsamt. Just nu håller vi på och undersöker om behov finns för lunchöppet.

4.) Priser

Vår huvudgrossist är Axfood närlivs Handlar´n kedjan. Där, som i alla kedjor, delas man in i kategorier efter omsättningsstorlek. Kedjan satsar på småbutiker och det finns för närvarande ca 250 Handlar´n butiker. Men allt fler söker sig dit, eftersom ICA skruvar rejält på kostnader och styrning. Klart är ju att ju större kedjan blir ju bättre inköpspriser får vi. För att få bättre rabatter nu krävs inköp pallvis och det finns ingen möjlighet för oss. Från t ex Milko måste medelvikten per leverans vara 500 kg för lägsta rabatt och 7 000 kg för högsta. Vi köper ca 225 kg per leverans så steget till lägsta rabatt är högt för oss. Handlar´n har ett mycket sämre avtal med Milko än ICA och Konsum, men dessa två kedjor vill inte ha småbutiker. Vi har ett lågprissortiment, Eldorado, med bra varor till bra priser. Att tillhöra en kedja underlättar vad gäller varuinköp och leveranser. Den prisundersökning som Butiksrådet gjorde visade ju att vi låg väldigt bra till mot Konsum City och ICA Rosen.

Vår målsättning är att ha bra service (ombud för F.S.B Bank i Butik, Paketutlämning, Apotek, Bussgods, Systembolaget, Telefonkort Refill, Biljettdirekt, Svenska Spel och Lotter.) Fräscha varor till vettiga priser, ett bra bassortiment, vänligt bemötande, samt en samlingsplats där alla möts och trivs. Vi vet att vi kan bli bättre och det sporrar oss. Inom kort kommer vi att ta över från Världsbutiken i Offer med krav- och rättvisemärkta varor.

Jag vill med dessa rader ge en liten inblick i vår verksamhet, samt tacka Er alla glada och trevliga kunder som jag och min personal möts av, och hoppas på att Ni behöver oss för vi behöver Er!

En riktigt God Jul
och Gott Nytt År önskar
Handlar´n i Undrom

Gunilla, Eivor, Ingela, och Andreas

HANDLAR'N
UNDROM
DEN LILLA LANTHANDELN MED BRED SERVICE

BOTEKRYSSET

Skapat av Erik Hoppe

							KRUK-VÄXT	VÄV	MELLAN MITT & OMKRETS	BE-GRÄNS-NING	BARA MÄSSING	HÅLLARE
STRYKT												
STRÅVA MÄN												
LAPP												
ÅTRÄD										STAT I STAT / AN		
I KUB									URMAN / ÄLTANDE			
GREP												
ÄR EN DEL SKYAR							SVÅ-VANDE	GAMMALT ÄMBETE / BORICKA				
										KALL GRÖT		LOCK
		EN SÅDAN SAK DRABBAR ALLA		SNÄ-LAS-TE / SKRAPAN	KORT	RÄTT / MÖRK PERIOD						
SKARA-KOM-MUN												
		UTFÖRS PÅ GATAN									LOTT SOM MEDEL	
YPPER-LIGT		GRÅ- & KLIBB-BAS						ÖDE				
						SOVRUM						
TUNGA					SNYL-TANDE / GODIS							KLET
LEVER						KORTA DAGAR / KNIV			GRYMT-OXE / ESKORT			
FLOD & STAD I USA							DRILLA / MINNA				PULSEN	
FINSKA NOTIS-BYRÅN HEMMA				BIBLISK STAD / FYLLT			MEDLA / ISAKSON			TYP AV FÖDA / JÄTTEN		
	SATURNALIER							V A S				
FAKTO-TUM PÅ EXPEDI-TION	VISEN	GÖRA PÅLÄGG										
HALT						KORT ANKOMST / EKONOMI			TIMA / PERU			
FRÄTA					GÄR I EU							
PLAN							KONTAKT					© 2003 KORSORD

RÄTT LÖSNING PÅ SIDAN 34

BEMÄRKELSEDAGEN

En julberättelse
av Jan Eklund

Svetten rann ner under kragen på Karl Fredrik när han armbågade sig fram genom trängseln framför parfymdisken. Han trampade någon på foten och fräste ett 'säkta innan han greppade en mandolinformad rödviolett miniatyrflaska menthe aquatique och försökte fånga den jäktade expeditens blick. En handväska fastnade med remmen i hans överfyllda papperskasse med förgyllda stjärnor mot sammetsblå bakgrund. CD-skivorna till ungarna, vinglasen till svärmor, den sladdlösa borrmaskinen till brorsan och beredskapspaketen till eventuellt uppdykande släktingar åkte i golvet med ett brak. Folk stannade upp och fnissade skadeglatt medan Karl Fredrik, röd i ansiktet av ilska och förhöjt blodtryck, kröp bland spillrorna efter julaftonens sistaminuteninköp och försökte rädda vad som räddas kunde. Med den vackert glättade blå och gyllene papperskassen, vars ena handtag slitits av, inklämd under armen, men utan den mandolinformade parfymflaskan, stegade Karl Fredrik bort till rulltrappan som förde honom tre våningsplan upp – om inte till himlen så i alla fall till varuhusets pub och cafeteria.

Som varje jul hittills de senaste femton åren sa Karl Fredrik till sig själv att han borde ha sett till så att de kom iväg till stugan i tid och inte sent på juldagen med bakfylla, trög mage och ungar som tjurade för att de måste frysa häcken av sig och bära in ved till braskaminen. Juldagen förtjänade bättre än att vara dagen efter, tänkte han med oväntat filosofiskt djupsinne. Denna insikt om julens innebörd fick honom för ett ögonblick att känna sig rörd, nästan högstämd, men det gick snabbt över.

Karl Fredrik hittade ett ledigt bord, parkerade kassen med de sista inköpen och hämtade en stor stark vid pubdisken. Han doppade näsan i skummet och hade så när druckit ur halva glaset på gående fot när han kom tillbaka till bordet och upptäckte att en karl hade slagit sig ner bland hans utspridda grejor. Mannen såg ut som en lodare i för stor rock och en sliten gökboetmössa nerdragen över de svarta lockarna och Karl Fredrik hade på tungan att be inkräktaren flytta på sig. Men det var ju ändå jul och Karl Fredrik, som var en godhjärtad man, ville inte ställa till bråk utan bara sitta en stund och koppla av. Han blängde på lodaren, drog ut stolen och slog sig ner. Värmen, dofterna och sorlet svepte in honom i en kokong av sömnigt välbefinnande och han höjde ölglaset mot främlingen för att inte verka snorkig. Mannen log och rörde vid ett glas rött vin som stod på bordet framför honom. "God jul!", sa Karl Fredrik, och mannen nickade vänligt.

En invandrare, tänkte Karl Fredrik tolerant. Det var en liten karl med kolsvart, lockigt hår och gråblek, olivfärgad hy. Han såg en smula tärd ut, tunn och sliten, och handen som rörde vid vinglaset var skadad. En stackare som flytt från ett krig någonstans, trodde Karl Fredrik. Kanske Irak. Eller Mellanöstern. Han harklade sig och inledde ett samtal människor emellan för att visa att han inte hade något emot sådana från främmande kulturer, i synnerhet inte när det var jul.

"Gott med ett glas innan man ska hem och sticka kniven i julskinkan", sa Karl Fredrik fryntligt innan han insåg att han förmodligen hade trampat i klaveret. Muslimer äter inte griskött. "Eller vad man äter till jul", lade han till för att släta över och kom omedelbart att tänka på ytterligare en sak: muslimer firar inte jul. "Fast ni firar inte jul, förstås", sa han och ångrade att han satt igång den här konversationen.

Främlingen lyfte på huvudet och mötte Karl Fredriks generade blick. Om mannen var oansenlig i övrigt, närmast patetisk i sin stora, bylsiga rock och svarta, stickade luva, så var hans blick desto märkligare: intensiv, fylld av värme och medkänsla, men samtidigt ironisk och självmedveten. "Du har rätt", sa främlingen roat. "Vi firar inte jul. Men personligen har jag ett lite speciellt förhållande till den här märkliga traditionen. Och egentligen spelar det väl inte så stor roll vad man firar bara syftet är gott".

Karl Fredrik blev stött på kristenhetens vägnar. "Jag vet inte precis om vår jul är så mycket märkligare än er ramadan", muttrade han och härsknade till. Främlingen kastade en hastig blick på honom

forts. nästa sida

och höjde vinglaset. ”Jag firar inte ramadan heller, om det känns bättre så”.
”Du är kanske jude?” undrade Karl Fredrik försonligt. Främlingen ryckte på axlarna. ”Jag var det förut. Men idag vet jag inte. Det har inte så stor betydelse längre. Men jag kommer från det som en gång var Palestina. Nu slåss judar och araber om ett land som borde räcka till åt dom alla”. Mannen drack av vinet och torkade sig om munnen med baksidan av den skadade handen.
”Och nu är du flykting?”
”Inte riktigt. Jag har ett angeläget ärende. Men det får vänta ett tag till. Hur är det ni västerlänningar säger…bad timing? Det finns inget utrymme för angelägna ärenden under storhelger”. Han log snett och smuttade på vinet. ”Men du får gärna gratulera mej på bemärkelsedagen”, sa han ironiskt.

Karl Fredrik sken upp. ”Fyller du år? Har den äran!” Känslan av broderskap med den lille palestiniern fick hans känslor att svämma över. Utan att tänka sig för lutade han sig fram och klappade främlingen på handen. ”Du”, sa Karl Fredrik. ” Nu följer du med hem och träffar frugan och ungarna och käkar en bit. Inget märkvärdigt. Men inte ska du sitta här och pimpla vin ensam på födelsedan”. Främlingen såg Karl Fredrik in i ögonen med sådan värme och tillgivenhet att denne blev generad och började plocka bland sina paket. ”Det var vänligt av dej, men jag måste nog tacka nej”, sa mannen stillsamt. ”Kanske en annan gång”.

Karl Fredriks spontana inbjudan var ärligt menad, men ändå blev han lättad när främlingen tackade nej. Vad skulle Berit säga om han kom hem med en fullständigt främmande människa på julafton. En utlänning dessutom. Karl Fredrik hade i alla fall frågat. Han reste sig, satte på sig rocken och tog kassen under armen. ”Sköt om dej”, sa han och vände sig om för att gå. Så kom han att tänka på något, ställde ner kassen på bordet igen och letade fram paketet med den batteridrivna borrmaskinen. Han ställde paketet framför främlingen och gjorde en gest med handen. ”Den är på arton volt”, sa han. ”Slit den med hälsan. God jul!”

De kom iväg till stugan redan på julafton och Karl Fredrik kände sig ovanligt tillfreds med sig själv när han klev ut i snön efter middagen med en mugg ångande glögg i näven. Hustrun öppnade dörren och ropade åt honom att komma in och inte stå där ute i snön och bli förkyld. ”Vet du”, sa Karl Fredrik eftertänksamt. ”Jag har absolut sett den där karln förut men jag kan ta mej tusan inte komma på var nånstans.”
”Det var nog på TV”, sa hustrun.

RÄTT LÖSNING BOTEKRYSSET

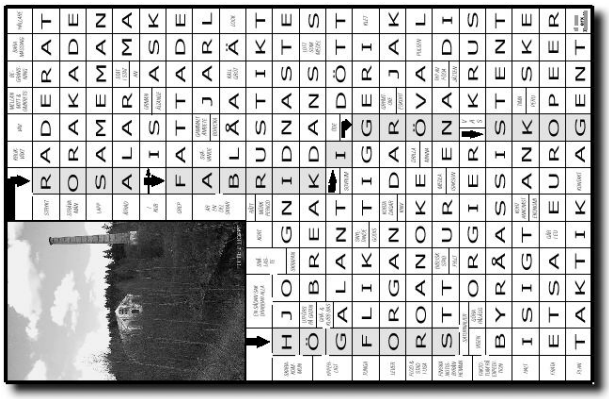

UNDROMS IF:S JUBILEUMSHÄFTE FINNS TILL FÖRSÄLJNING!!!

Sista minuten info

ETT STORT TACK

TILL ICA ROSEN I NYLAND SOM VAR MED OCH SPONSRADE BARNENS DAGAR I AUGUSTI

BOTEÅ FILMSTUDIO

FILMEN ADAPTATION SÄNDS PÅ NYTT DEN 15/12

Botebladets första recept, är inlämnat av **Ann-Charlotte Agrell**, och bjuder på en lite annorlunda rätt från det mexikanska köket. Rätten heter **Cottage Enchiladas** och är kanske nåt för Dig som är sugen på nåt helt nytt och spännande. **Cottage Enchiladas** är vegetarisk, går snabbt att tillaga och kan dessutom förberedas i förväg. Ingredienserna finns hos Handlar´n. Lycka till!

Cottage Enchiladas

1 burk OLD EL PASO hackad grön chili
4 dl grovt riven ost
500 g keso
2 färska vitlöksklyftor (pressade)
½ tsk nymald svart- eller vitpeppar
8-10 tortillas
4 dl enchiladasås (se recept nedan)
½ dl skivade oliver (gröna eller svarta)

1.) Blanda grön chili, halva mängden riven ost, keso, vitlök, salt och peppar i en stor skål. Fyll varje tortilla med en rejäl sked av blandningen.
2.) Rulla ihop tortillas och lägg dem med skarven nedåt i en smord ugnssäker form.
3.) Dags att tillreda enchiladasås.

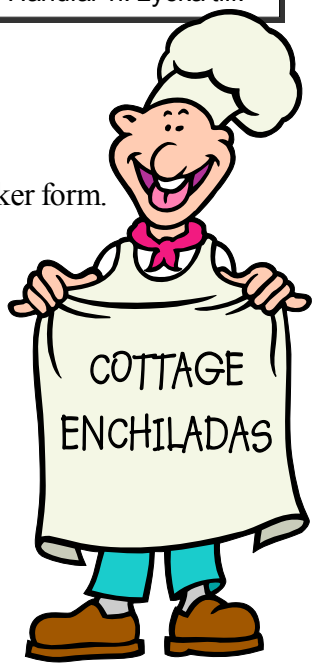

Enchiladasås

1 burk OLD EL PASO hackad chili
3 1/2 dl vatten
2 msk tomatpuré
1 pressad vitlöksklyfta
2 msk matolja
1 tsk salt
½ tsk oregano
1 krm kummin
2 msk OLD EL PASO mild eller het Taco Sauce

4.) Blanda grön chili, vatten, tomatpuré, vitlök, olja, salt, oregano och kummin i en kastrull. Sjud såsen utan lock i 10 min. Tillsätt tacosås.
5.) Blanda gräddfil, enchiladasås och oliver. Häll över tortillas. Toppa med resten av den rivna osten. (Förbered gärna till punkt 5 i god tid innan.)
6.) Grädda enchiladas i 250 grader, ca 10 min. Låt rätten ”stanna” en stund.
7.) Servera med grönsallad och tacosås till. Smaklig måltid!

ANSLAGSTAVLAN

RÖDA KORSET I UNDROM

Dragning av lotteri den 22/10. Vinster på Serie D lottnummer: 2, 28, 35, 54, 75, 76, 89 & 94. *Kontakta Eivor Byström på 0612-602 43 för utlämning av vinster.*

Lokalen öppen som vanligt onsdagar 11-14. Välkommen!

Boteå Röda Korskrets

RödaKorset

KYRKONOTISER

SVENSKA KYRKAN I BOTEÅ, ÖVERLÄNNÄS & SÅNGA hälsar välkommen till Gudstjänster & sammankomster i vinter

Tors	4/12	14.00	Vallänge	Andakt	NonStopkören medverkar
Sön	7/12	11.00	Överlännäs kyrka	Högmässogudstjänst	
Lör	13/12	18.30	Boteå kyrka	Luciagudstjänst	Röda Korsets samkväm med auktion
Sön	14/12	13.00	Sånga kyrka	Högmässa	Sammanlyst med Multrå
Tors	18/12	14.00	Vallänge	Andakt	
Fre	19/12	19.00	Överlännäs kyrka	Julmusik	Körerna samt Sara Sandström medv.
Sön	21/12	11.00	Boteå kyrka	Mariamässa	
Ons	24/12	11.00	Boteå kyrka	Samling vid krubban	
		23.00	Sånga kyrka	Julnattsmässa	
Tors	25/12	07.00	Överlännäs kyrka	Julotta	
Fre	26/12	11.00	Boteå kyrka	Söndagsmässa	
Ons	31/12	18.00	Boteå kyrka	Nyårsbön	
Tors	1/1	11.00	Överlännäs kyrka	Högmässa	
Sön	4/1	11.00	Sånga kyrka	Söndagsmässa	
Mån	5/1	18.00	Skadom	In dulci jubilo	
Tis	6/1	13.00	Boteå kyrka		Kyrkkaffe

OBS! GLÖM INTE ATT DU KAN BESTÄLLA GRATIS KYRKTAXI PÅ TEL 0620-100 00

NOTISER FRÅN SVENSKA KYRKAN I BOTEÅ, ÖVERLÄNNÄS OCH SÅNGA

TRADITIONSENLIGT LUCIAFIRANDE I BOTEÅ KYRKA

Lördagen 13/12 kl 18.30

Röda Korset inbjuder därefter till samkväm, med auktion och lotterier, i Sockenstugan.

Varmt välkomna!

JULMUSIK I ÖVERLÄNNÄS KYRKA

Fredagen 19/12 kl 19.00

Medverkande: Sara Sandström och körerna

Varmt välkomna!

UNDROMS IF:s SKOTERSEKTION

NU SKA DET OCH MÅSTE DET BLI ORDNING PÅ SKOTERÅKNINGEN!

Det är meningen att det bara ska åkas skoter där det är tillåtet. Med gemensamma ansträngningar, och med hjälp av nya och gamla medlemmar, ska vi försöka uppfylla denna målsättning på bästa sätt. Just nu håller vi på att jobba med att få fram en skoterled från Grillom till Gålsjö där vi kan sammanstråla med andra skoterleder. Vår förhoppning är också att vi ska kunna göra en led till Macken i Undrom för att kunna tanka där. Vi får se hur det går med detta, men med gemensamma ansträngningar kommer säkert detta också gå att genomföra.

I början på nästa år arrangerar vi TANNSJÖTRÄFFEN. Där kommer vi bl a att grilla och tävla. Det blir även lotteriförsäljning. Håll utkik efter annonsering hos bl a Handlar´n. Väl mött ung som gammal, med eller utan skoter!

Skotersektionen

ANNONSSIDORNA

RAMPFEBER

100 kr

CD-skiva med 14 sånger skrivna och framförda av Rolf Ronestjärna. Finns att köpa hos Handlar´n.

Botelyktan

190 kr

Framtagen efter ett original från Grillom. Finns att köpa hos Handlar´n och går även att beställas på Snickeriet i Offer.

Gammelgårdens Trä

Tel: 0612 - 602 00

Vintern är här!

Nu är affären fylld med varma skor för hela familjen

Alltid låga priser

Tänk på Dina fötter - vi gör det!

Välkomna!

Ådalens

Köpmangatan 22
870 52 Nyland
Tel 0612 - 226 00

Skoköp

LÅGPRIS FÖR HELA FAMILJEN

EHRSSONS FÄRGHANDEL

Färger & tapeter
Parfymerier
Ljusmassa
Hobbyfärger & dekorlasyr
Allmogefärg
Bordsdukar
Gång-, badrums- & plastmattor

NYLAND
Tel. 0612 - 221 24

Välkommen!

Vi har utfört renovering och ombyggnad av Botniabanans Projektkontor i Kalknäs

Öhmans Plåtslageri AB

Öds Industriområde, 872 36 KRAMFORS

0612 - 71 11 66

PEAB

HANDLAR'N UNDROM

Den lilla lanthandeln med bred service.

Eldorado
Vetemjöl 2kg **7.50**

Eldorado
Margarin 500gr **5.75**

Ägg 6-pack stora **9.90**

Fazer
Blockchoklad 175gr **12.75**

Eldorado
Sötmandel 200gr **12.90**

Eldorado
Hasselnötskärnor 200gr **11.50**

Eldorado
Cocosflingor 200gr **7.50**

Eldorado
Tvättmedel 700gr Color o Vittvätt **13.90**

Eldorado
Sköljmedel 750ml konc. **9.90**

Eldorado
Köksrent 750ml spray **15.90**

Eldorado
Badrumsrent 1l spray **14.90**

Eldorado
Flytande tvål 500ml pump **9.90**

Välkommen!
Gunilla m. personal

Öppettider

Mån. - Fred. 10 - 18
Lunch 12.30 - 13.30
Lörd. 10 - 13
Sönd. 11.30 - 13.00

* Utl systembolaget
* Atg
* Svenska Spel
* Penninglotteriet
* Bussgods
* Apotek
* Närpost
* Bank i butik

Tel 0612-60004
Fax 0612-60366

* Priserna gäller t.om 14/12-03 med res. för slutförs

Julen

Vi människor funderar ofta över våra liv. Inte sällan är det praktiska funderingar som exempelvis rör neddragningar av vård och skola eller hur mycket pengar vi får i pension. Frågor kring hur makthavares beslut påverkar oss som individer. Här har julens budskap om Jesu födelse något att säga oss.

Julberättelsen börjar med att kejsar Augustus fattar beslut om en skattskrivning i hela världen. Det betyder länderna runt Medelhavet som Augustus var härskare över. Skatten var en tung börda för invånarna i de ockuperade länderna. Genom hot såg ockupationssoldaterna till att alla utförde sin plikt.
Skattskrivningen fick Maria och Josef att lämna Nasaret, fara till sin släktstad Betlehem och där fullgöra sina plikter. Vi kan anta att det var en pressad situation för det unga paret. När Maria och Josef sent på kvällen söker rum för natten får de inte plats någon annan stans än i ett stall. På golvet bland halmen föder Maria Jesus.

Även i Sverige kan samhällets krav, regler och beslut ibland upplevas som tunga bördor för oss som individer. Tack vare demokratin har vi rätt att protestera mot nedskärningar och neddragningar som myndigheterna beslutar om och vara med och förändra en del beslut.
Men ibland drabbar de oss utan att vi kan göra något åt det. Och visst funderar vi över olika beslut och vad de innebär. Det gäller beslut som fattas i Rosenbad, på Riksdagshuset i kommunen och i landstinget. Men också de som fattas i Bryssel eller i företagens slutna styrelserum.
Krig eller fred. Börsuppgång eller nedgång. Arbete eller arbetslöshet. Vård eller vanvård. Pengar till hyra och mat eller inte. Allt detta är frågor som hör ihop med de överstatliga organens och företagens beslut.
Jag tolkar julevangeliet så, att trots makthavarnas beslut genomför Gud sina planer med människan och vår värld. När Augustus beslöt om skattskrivningen lät Gud sin Son födas i Betlehem, precis som profeter långt tidigare hade sagt. När olika makthavare i Bryssel, Stockholm eller på företagens kontor fattar sina avgöranden handlar Gud; ibland trots och ibland genom deras dekret. Gud verkar i historien, med dig och mig och i våra liv.

Därför är julevangeliet en enda stor tröst för oss. När vi oroar oss för framtiden, om börsen ska gå upp eller ner, om pensionerna ska räcka, om vården och omsorgen ska ställa upp när vi blir sjuka, då verkar Gud. Gud är med oss mitt i livet. Det är julens budskap till oss.

+ Tony Guldbrandzén

Tony Guldbrandzén
biskop